

A Pesterzsébeti Gézengúz Óvoda helyi Pedagógiai Programja

Budapest, 2017. szeptember 17.

Buc-Horváth Gabriella
óvodavezető

I. BEVEZETŐ

216/2011.(V.19.) ÖK. számú határozat alapján a 2011/2012. nevelési évtől a Gézengúz Óvodába beolvasztásra került a Gyöngyszem Óvoda. A Helyi Nevelési Program átdolgozásra került. A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXCV. törvény végrehajtása szükségessé teszi az Óvodai Pedagógiai Program megalkotását.

Az intézmény neve: Pesterzsébeti Gézengúz Óvoda

Az intézmény székhelye: 1202 Budapest XX., Zalán u. 11.

Telephelye (i): Vackor Tagóvoda
1202 Budapest XX., Lázár u. 18.
Gyöngyszem Tagóvoda
1201 Budapest, Vörösmarty u. 91.

Az intézmény alapító szerve: Budapest XX. ker. Pesterzsébet Önkormányzata

Az intézmény felügyeleti szerve: Budapest XX. ker. Pesterzsébet Önkormányzati Képviselő Testülete

Az intézmény tevékenységi köre az alapító okiratban található:

851020 Óvodai nevelés
091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
096015 Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben
096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Intézményünk a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek 3. életévétől az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, az adott nevelési évben legfeljebb 8 éves korig- a Pedagógiai Szakszolgálat, illetve Szakértői Bizottság és az óvoda nevelőtestületének egyetértésével- vehető igénybe.

Az óvoda funkciói: Óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkció.

Az alapprogram az emberi személyiségből indul ki, hogy az óvodás gyermek szellemi, erkölcsi, biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Összevont óvodánk három tagóvodából áll, jellemzően családi házas, zöldövezeti környezetben.

A Vackor (Lázár) Tagóvoda 1902-ben épült, jelenleg három csoporttal működik.
a Zalán Óvoda 1973-ban épült, jelenleg négy csoporttal működik.
a Gyöngyszem Tagóvoda 1981-ben épült, jelenleg nyolc csoporttal működik.

Évek óta a szülők igényeinek megfelelően kiemelt feladatnak tekintjük a környezetvédelem, a néphagyomány ápolását valamint a családokkal való hatékony együttműködést.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

Ez az egyik alapja a család és az óvoda jó együttműködésének.

- a.) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- b.) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- c.) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Az óvodai pedagógiai programunkban figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is.

A fentiek alapján a nevelőtestület úgy döntött, hogy a saját nevelési programját továbbra is fontosnak tartja, rendszeresen ellenőrzi, felülvizsgálja, átdolgozza és szakmai munkájának alapjaként kezeli.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II.1. Gyermekkép

A gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az egyéni fejlődés üteme, a spontán és tervszerűen alkalmazott nevelői hatások együttesen határozzák meg.

A gyermeknek sajátos - életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó - testi, lelki szükségletei vannak. Az őket körülvevő személyi- és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van abban, hogy mindezek megvalósuljanak.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk. Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Együttműködünk a családdal, vállaljuk az inkluzív nevelés értékeinek közvetítését.

Munkánkat az a gondolat vezérli, hogy az óvodáskor megismételhetetlen, az ebben az életkorban gyűjtött tapasztalatok, élmények, képességfejlesztés és a kialakult szokásrendszer egy életre meghatározó lehet.

Óvodánkban a gyermek megbecsülést, szeretetet és tiszteletet élvez. Értékeljük egyéni megnyilvánulásait, segítjük szocializációs folyamatait.

Intézményünkben minden felnőttnek felelősséggel vállalnia kell a modell szerepét.

Az óvodáskor végére várhatóan a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empatikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs lesz.

II.2. Óvodakép

Arra törekszünk, hogy óvodánk tükrözze külső megjelenésében a harmóniát, az egységet és az esztétikumot. Légköre sugározza a szeretetteljes bánásmódot és az otthon érzetét. Élményekkel teli, gazdag tevékenységet biztosítva alakítjuk a gyermekek mindennapjait. Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek számára az adott életszakaszban megtaláljuk a számukra leginkább megfelelő, optimális fejlődési feltételeket.

Programunk épít arra, hogy az óvodás gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Figyelembe veszi a gyermekek egyéni igényeit, és tiszteletben tartja a kulturális sokféleséget, különös hangsúlyt helyezve:

- az élmények individualizálására,
- arra, hogy a tervezett foglalkozások keretében segítse a gyermekeket döntéseik meghozatalában,
- a család részvételére az óvodai nevelésben.

Az óvoda funkciói:

- óvó, védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció,
- közvetett segítség az iskolai beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődésében,
- környezettudatos magatartás kialakítása.

Nevelési célunk:

- a 3-7 éves gyermekek sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztése, egyéniségük kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével,
- az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások elősegítése,
- környezetbarát szemlélet és környezettudatos magatartás kialakítása.

Alapelveink:

- a gyermekek feltétel nélküli szeretete, elfogadása, tisztelete, megbecsülése,
- az egyéni sajátosságokhoz igazodó differenciált fejlesztés,
- a gyermeki szükségletek kielégítése,
- érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör biztosítása,
- testi-szociális, értelmi képességek egyéni-és életkor specifikus alakítása,
- sokszínű tevékenység biztosítása - szabad játék,
- egyéni képességeikhez igazodó műveltségterületek közvetítése,
- személyi, tárgyi környezet biztosítása.

Speciális alapértékek:

- *a környező világ összetett folyamatainak megértése és a környezettudatos magatartás kialakítása,*
- *együttműködő képesség, tolerancia, társas kapcsolatok alakítása,*

- a családban kialakult kulturális és világnézeti hagyományok figyelembevétele,
- a nemzetiséghez tartozó és a migráns gyermekek önállóságának, önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése.

Célunk, olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Szemléletünk alapja a differenciálás:

- a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek,
- a HH, HHH-s gyermekek esetében, és a
- kiemelten tehetséges gyermekek *esetében is*.

Az SNI gyermekek esetében a feladatunk:

- esélyegyenlőség, fejlesztés biztosítása szakember segítségével a Szakértői Bizottság véleménye alapján
- a kiemelkedő képességek erősítése, ezáltal a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítására való törekvés.

Alapelvünk, célunk:

- az egyenlő bánásmód elvének teljes körű biztosítása,
- szegregációmentesség megvalósítása, lehetőségeinkhez, feltételeinkhez mérten.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

III.1 Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Az óvodás gyermek fejlődési jellemzői, aktuális fejlettségi szintje és az előzetes, más forrásból (család, bölcsőde) származó tudásának, tapasztalatainak felhasználásával. Ezen belül:

III.1.1 Az egészséges életmód, egészségfejlesztési program

Célja: „Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges életmód szokásainak megalapozása”.

Feladata:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük és mozgásigényük kielégítése,
- a gyermekek testi képességeik, harmonikus összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése,
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet alakítása,

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal, a pedagógiai asszisztenssel és a dajkával együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

III.1.1.1 Gondozás, testi szükségletük kielégítése

A testi szükségletek kielégítése alapozza meg a gyermek jó közérzetét, ami minden tevékenységhez elengedhetetlen. Arra törekszünk, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket, fokozatosság elvét betartva, ehhez lehetőség szerint HACCP előírásainak betartásával biztosítjuk az eszközöket számukra /pl.: folyékony szappan, körömkefe, stb..../.

III.1.1.2 A gyermek testi képességeinek, harmonikus összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése

A mindennapi szabad mozgás alkalmával a gyermekek a természetes nagymozgásokat egyénileg gyakorolják a mozgásfejlesztő eszközökön mind a csoportszobában, mind az udvaron. A mindennapi mozgástevékenység és az irányított mozgás foglalkozás jól szolgálja a gyermekek koordinációs képességeinek fejlesztését. Szem előtt tartjuk a mozgás, ügyesség, tartás javítás fejlesztésénél a prevenciós szemléletet. A gyerekek állóképességének, mozgáskoordinációjának és egyensúlyérzékének fejlesztését segíti még az Önkormányzat által az 5-6-7 éves gyermekek számára biztosított korcsolya illetve úszásoktatás (költségvetés függvényében). A felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán mozgásnak. Ennek elősegítéséhez nagymértékben kihasználjuk a szabadban történő mozgás lehetőségét.

III.1.1.3 A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése

Az óvodában megbetegedett gyermekeket fokozott gondoskodással vesszük körül, és elkülönítjük mindaddig, míg szüleik meg nem érkeznek. A megbetegedett gyermek legközelebb csak orvosi igazolással léphet közösségbe.

A fertőzések terjedése érdekében gyakori szellőztetést végzünk, a higiéniai szokások betartására még fokozottabb figyelmet fordítunk. Fertőző megbetegedések esetén, szükség szerint a dajkák (a megszokottól sűrűbben) fertőtlenítő takarítást végeznek. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást, ezért a szervezett mozgásos tevékenységek a prevenciós fejlesztő tornák vezetése segít a gerincdeformálódások megelőzésében. Edzési lehetőséget biztosítunk, a szabadban minden évszakban /rollerezés, biciklizés, stb/. Lehetőség szerint a mozgásfoglalkozásokat a szabadban szervezzük.

III.1.1.4 Egészséges életmód, testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés

Egészséges életmód, étkezés:

Az óvodában a szülőket időben tájékoztatjuk az óvoda étrendjéről, hogy az étkezés változatossága érdekében a szülők összeegyeztethessék az otthoni étkezéssel. Az étkezés megszervezését, annak kulturált lebonyolítását fontos, gondozási feladatnak tekintjük. Az önálló étkezés, az önkiszolgálás szokásainak kialakítását fokozatosan végezzük, megfelelő

időt hagyva a gyerekeknek erre a tevékenységre. Az étkezésnél figyelembe vesszük a gyermekek speciális igényeit, egyéni tempóját. Ügyelünk arra, hogy megfelelő mennyiségű folyadékot fogyasszanak egész nap.

Testápolás:

A gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozottságát, rendszeres, ill. szükség szerinti fogápolásuk, tisztálkodásuk igényét alakítjuk ki.

Öltözködés:

Az időjárásnak megfelelően öltöztetjük, védjük a gyermekeket, kialakítva a réteges öltözködés igényét. Szülői értekezleten tudatosítjuk a szülőknél a kinti-benti ruha, váltócipő szükségességét.

Pihenés

Lefekvés előtt alapos légcserével, altató mesével, csendes énekléssel, zenehallgatással teremtjük meg a nyugodt légkört a gyerekek számára a pihenéshez.

III.1.1.5 A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges, biztonságos környezet biztosítása

A tárgyi környezet megfelel az egészségügyi előírásoknak, ezek adják az alapot az óvodába folyó nevelői munkánkhoz. A csoportszobák esztétikusak, jellemzi őket a színharmonia. Alkalmassá tették az óvodapedagógusok a szabad játékra, étkezésre, alvásra, pihenésre. A mozgásos tevékenységeket a csoportszobában nyitott ablaknál végezzük. Nagymértékben kihasználjuk a szabadban történő mozgás lehetőségeit. Az öltözők berendezése, világítása megfelelő a szellőztetés biztosítása lehetővé teszi a nyugodt öltözés, vetkőzés feltételeit. Óvodáinkban, minden gyermeknek saját öltözőszekrénye van. A mosdókban életkornak megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek önálló kielégítését, függönyök felszerelésével gondoskodunk az intimitásról. Saját törölköző, fogmosó felszerelés, fésű áll a gyermekek rendelkezésére.

III.1.1.6 A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelése

Az SNI-gyermekek fejlesztésének szervezeti keretének megválasztását az alkalmazott speciális módszer és eszközrendszer minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg, fontos hogy ne terheljük őket túl. Az SNI gyermekek sérülésének típusa és súlyossága határozza meg a fejlesztés eredményét.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknél kiemelt fontosságú az egészséges életmód szokásainak kialakítása.

A megfelelő szakember bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal, a pedagógiai asszisztenssel együttműködve – speciális gondozó prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

III.1.1.7 Az egészségfejlesztési program nyomon követése (nevelési, ill. tanulási terv)

A csoportnaplóban jelennek meg, a programok, ill. a heti terveknek az eredmények. A családi programok (pl. szülők fóruma, egészség nap) a szervezési feladatokban találhatóak meg.

III.1.1.8 Mérhetőség

A gyermekek egyéni fejlesztéséhez olyan mérőeszközt biztosítunk, mely eredményére egyéni fejlesztési tervet készítünk.

III. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Cél:

- A gyermekek egyéni értékeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségben, a helyes viselkedési normák, a követendő mintát szolgáló cselekvések, az együttműködés megismerése,
- az erkölcsi értékek alapjainak lefektetése,
- a személyiség pozitív irányba formálása.

Feladat:

- *érzelmi biztonságot adó nyugodt, bizalommal és szeretettel telt, elfogadó, harmonikus, kiegyensúlyozott légkör megteremtése,*
- az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése,
- önmagunk és mások szeretetése, *elfogadására*, tiszteletére és megbecsülésére nevelés,
- a sajátos nevelési igényű, *eltérő kulturális, ill. társadalmi háttérből adódó sajátosságokkal bíró gyermekek* elfogadása, különbözőségeik tisztelete.

III.2.1 Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy:

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés, *és az egymásra figyelés jellemezze,*
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

III.2.2 A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken, *a közösségfejlesztés változatos módszerein* alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, *nyitottság*) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása. *Tudatosan alkalmazza a konfliktusmegelőző módszereket, a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példa megerősítését, a következetességet.*

III.2.3 Az óvoda a gyermek nyitottságára, társadalmi – szociális érzékenységre is épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

III.2.4 A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

III.2.5 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a fejlesztési tervek függvényében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

III. 3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

- Változatos tevékenységi *formák*, élethelyzetek által a gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának felébresztése,
- *problémahelyzetek biztosításával* a gondolkodás és a beszéd együttes fejlesztése,
- a gyermek aktív és passzív szókincsének gyarapítása,
- érthető, kifejező és meggyőző beszédalképzés kialakítása,
- a helyes kiejtés és beszédritmus kialakítása.

Feladat:

- Úgy szervezzük óvodai életünket, hogy a felkínált ismeretanyag – játékosan,
– *cselekvésbe* ágyazottan, különböző élethelyzetekben,
– sokoldalú megtapasztalást biztosítva fejlessze értelmi képességüket.
- Feladatunk, hogy megszeretessük a könyveket, verseket, meséket az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére való nevelés kiemelt figyelmet fordítunk azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi kulturális hátrányok gátolják.

III.3.1 Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezet, helyes mintaadás, *nyugodt, interaktív kommunikációs tér* – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

III.3.2 Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire, *motiváltságára* és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken

keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhethet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

III.3.3 Az értelmi nevelés további feladatai:

- *egyrészt a gyermek spontán, más forrásból és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek komplex rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése).*
- *Az elméleti ismeretek mellett a gyakorlati alkalmazás lehetővé tétele.*
- *Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.*
- *A tanulásban rejlő digitális lehetőségek: /CD, projektor, fényképezőgép, számítógép, interaktív tábla/ alkalmazása a gyermeke életkori sajátosságainak figyelembe vételével.*

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV. 1 Személyi feltételek

A Köznevelési Törvény, illetve az Önkormányzat költségvetésének függvényében változnak a személyi feltételek.

Elsődleges szempontunk, hogy minden munkakörre megfelelő szakmai végzettség mellett, a folyamatos továbbképzés legyen a kollega célja.

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára, ezért jelenléte a nevelés egész időtartalmában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- *Az intézmény rendszeresen felméri a szükségleteket, így reális képpel rendelkezik a nevelő-oktató munka humán erőforrás szükségletéről.*
- *A humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében és folyamatosan jelezzük a fenntartó számára.*
- *A pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a belső motiváltság, a szakértelem és az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap.*
- *Elsődleges szempont, hogy a pedagógusok végzettsége, képzettsége megfeleljen a nevelő, oktató munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak. Ezt már az új munkaerő kiválasztásánál és a továbbképzési terv elkészítésénél is figyelembe vesszük.*
- *Ötévente elkészítjük továbbképzési programunkat, melynek elkészítése a munkatársak bevonásával, az intézményi szükségletek és az egyéni életpálya figyelembe vételével történik.*
- *Folyamatosan nyomon követjük a továbbképzési programban és a beiskolázási tervben leírtakat, ha szükséges, akkor korrigáljuk.*
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

- A *migráns* gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Dolgozók	Létszám adatok	
Óvodapedagógusok száma	31 fő	
Pedagógiai asszisztens	5 fő	
Gyógypedagógus	1 fő	
Dajkák száma	15 fő, konyhai dolgozó 4 fő	
Egyéb segítő munkatárs	Óvodatitkár	1fő
	Gazdasági ügyintéző	1fő
	Fűtő	1fő
	Kertész-karbantartó	2fő
Külső segítő szakemberek	Logopédus	3 fő
* Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztésének megfelelő aktuális létszámban.	Fejlesztő pedagógus	2 fő
	Gyógytestnevelő	1 fő

Nevelőtestületünk képzettségi és szakképzettségi mutatói:

Képzettség iránya	Képzésben részt vettek száma
Főiskolát végzett óvónők száma:	30 fő
Szakközépiskolát végzett óvónő:	1 fő
Másoddiplomás képzésben részt vett	6 fő
Mester pedagógus	1 fő
Ped. II. pedagógusok száma	7 fő
Szakképzett dajkák száma	13 fő

IV. 2 Tárgyi feltételek

A mindenkori törvénynek megfelelően folyamatosan szerezzük be a pedagógiai programunkhoz szükséges eszközöket (pl. vízasztal, mobil bútor, gyermekfektető, stb.) Ezek finanszírozására az önkormányzat költségvetésétől függően van lehetőség, illetve az óvodánk két alapítványának bevétele áll rendelkezésünkre. Minden nevelési év végén az értékelésekben megjelenítjük a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, a hiányokat, fejlesztési igényeket jelezzük a fenntartó felé.

A belső infrastruktúra fejlesztésére intézkedési tervet készítünk, mely figyelembe veszi az intézmény nevelési céljait, feltételeit és az intézmény képzési struktúráját.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét. Ezek az eszközök megfelelnek változó testméreteiknek, biztosítják egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi mozgás-, játékigényük kielégítését. A gyermekek által használt felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda munkatársainak megfelelő

munkakörnyezetet biztosítunk. A szülők fogadására esztétikus, a higiéniának megfelelő lehetőséget teremtünk.

Az óvodapedagógusok az intézmény IKT eszközeit rendszeresen alkalmazzák a nevelő-oktató munkájukban, az eszközök kihasználtsága, foglalkozásokon való alkalmazása nyomon követhető a tervezésben (csoportnaplóban).

IV. 3. Az óvodai élet megszervezése

IV. 3.1 Hetirend, napirend

A napirend és a heti rend tervezésénél, szervezésénél biztosítjuk a feltételeket, a megfelelő időtartalmú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermeke egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Az egész nap során érvényesülnie kell a folyamatosságnak és a rugalmasságnak. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását és a szabad játék kiemelt szerepét tartjuk szem előtt. A heti rendet és a napirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. A "kétnyelvű" csoportokban az angol, illetve magyar nyelvű pedagógusok közösen hozzák létre azt.

A napirend összeállításának elvei:

- A gyermekek napirendjét stabilitás és rugalmasság jellemzi. Az állandóságot és a stabilitást az azonos időpontban visszatérő tevékenységek biztosítják /étkezés, pihenés, szabad játék, választható tevékenységek/
- A kompetencia alapú neveléshez igazodóan az időkeretek rugalmasan alakíthatóak /pl. téli időszakban a gyermekek több időt töltenek a csoportszobában, mint nyáron/
- A gyermeke egyes csoportban történő elhelyezését a gyermekek életkora, a meglévő csoportok létszáma és szülők igényei szerint biztosítjuk.
- Csoportjaink összetétele homogén és heterogén, mindkét formában biztosítjuk az egyéni bánásmódot, a felzárkóztatást, a tehetség gondozást és az iskolai élethez szükséges képességek kialakítását.

A heti rend összeállításának szempontjai:

- változatos tevékenységek kövessék egymást
- heti egy alkalommal a mozgás, mint kötelező foglalkozás
- a projekthez kapcsolódóan, élménynyújtás, tapasztalatszerzés, kirándulás
- csoportok összehangolása
- a nevelési területek megszervezése a kompetencia alapú nevelés szemléletével ötvözve

A napirend szerinti tevékenységeket, a tevékenységek időtartamát és a hetente ismétlődő tevékenységeket a csoportnapló tartalmazza.

javasolt napirend

Időkeret	TEVÉKENYSÉGEK		
	3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
6.00 órától 12.00 óráig	<p>SZABAD JÁTÉK -Mozgásfejlesztés (kötelező vagy kezdeményezett) -Felajánlott választható tevékenységek -Folyamatos reggeli -Egyéni fejlesztések</p> <p>JÁTÉK A SZABADBAN (időjárástól függően)</p>	<p>SZABAD JÁTÉK -Mozgásfejlesztés (kötelező vagy kezdeményezett) -Felajánlott választható tevékenységek -Folyamatos reggeli A törvény, ill. a fenntartó által biztosított speciális fejlesztések/pl.: logopédus, fejlesztőpedagógus, utazó gyógypedagógus, gyógytestnevelő, korcsolya, úszás/ JÁTÉK A SZABADBAN (időjárástól függően)</p>	<p>SZABAD JÁTÉK -Mozgásfejlesztés (kötelező vagy kezdeményezett) -Választható vagy kötelező tevékenység -Folyamatos reggeli A törvény, ill. a fenntartó által biztosított speciális fejlesztések/ pl.: logopédus, fejlesztőpedagógus, utazó gyógypedagógus, gyógytestnevelő, korcsolya, úszás / JÁTÉK A SZABADBAN (időjárástól függően)</p>
12.00 órától 15.00 óráig 15.00-17.00 óráig	<p>Ebéd (kötött formában előtte testápolás) PIHENÉS</p> <p>SZABAD JÁTÉK (felajánlott tevékenységek) Uzsonna JÁTÉK A SZABADBAN (időjárástól függően)</p>	<p>Ebéd (kötött formában előtte testápolás) PIHENÉS</p> <p>SZABAD JÁTÉK (felajánlott tevékenységek) Uzsonna JÁTÉK A SZABADBAN (időjárástól függően)</p>	<p>Ebéd (kötött formában előtte testápolás) PIHENÉS</p> <p>SZABAD JÁTÉK (felajánlott tevékenységek) Uzsonna JÁTÉK A SZABADBAN (időjárástól függően)</p>

IV. 3.2 Pedagógiai nevelési program bevalási vizsgálatának mérése, értékelése

Cél:

Mindig aktuális a törvényeknek megfelelő, korszerű pedagógiai eljárásokat követő, aktuális, jól használható nevelési program álljon rendelkezésünkre.

Feladat:

- A törvényi változásoknak megfelelően, időszakonként a programot felülvizsgáljuk, analizáljuk. A felmerült problémákat korrigáljuk és aktualizáljuk. Fontos, hogy a programot a pedagógusok magukénak érezzék, és a napi munkájukba szakszerűen beépítsék.
- A nevelőtestület által elfogadott új Pedagógiai Programot az igényeknek megfelelően felülvizsgáljuk, gyakorlati megvalósítását, elméleti (előadások, konzultációk társintézményekkel stb.), módszertani (bemutatók, hospitálások) ismereteink bővítése előzi meg.
- A hatékony megvalósítás érdekében munkaközösségeket hozunk létre, melyek az éves tervükben meghatározzák az adott tanévre vonatkozó kiemelt feladataikat. A szakmai fejlődés, fejlesztés érdekében minden évben a PP egy-egy témakörét dolgozzuk fel, melyhez külső szakember segítségét is igénybe vesszük.
- *A vezetők a nevelési év kezdetére felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira, ennek feladatmegosztását az éves munkaterv tartalmazza.*

A pedagógus ellenőrzésértékelés

Óvodánk a Másképp Pedagógusértékelési modellt használja, melyet részlegesen adaptáltunk. Ez egy kompetencia alapú értékelési rendszer.

Az értékelésnek több szintű célrendszere van:

Dolgozóra irányuló célok:

- *A dolgozó kapjon átfogó értékelést munkájáról*
- *Kapjon visszajelzést erősségéről, fejleszhető területeiről*
- *Ösztönözze további fejlődésre*
- *Támogatja, hogy egyéni törekvéseit össze tudja hangolni az intézményi célokkal*
- *Fejlessze önértékelését, önismeretét*

Vezetőre irányuló célok:

- *Az egyéni hatékonyság növelésével az intézmény működése is hatékonyabb legyen*
- *Javuljon a szervezet teljesítménye*
- *Javuljon a szakmai kommunikáció*

Szervezeti célok:

- *A rendelkezésre álló emberi erőforrások optimális felhasználása*
- *Javuljon a belső szakmai kommunikáció*
- *Fejlődő szervezet alakuljon*
- *Mindenki számára legyen fejlődési lehetőség*

Másképp program feladatait a neve is tükrözi

- Megalapozott
- Átfogó
- Siker és fejlődésorientált
- Kompetencia alapú
- Értékekre épülő
- *Hatékonyágnövelő a vezetésben*
- Pedagógusbarát

A pedagógusok értékelését a következő kulcskompetenciák alapján végezzük:

- *Szakmai tudás alkalmazása*
- *Kommunikáció, kapcsolatok kezelése*
- *Megbízhatóság, felelősség vállalás*
- *Együttműködés*
- *Komplexitás kezelése*

Az értékelő lapokat a helyi hangsúlyoknak megfelelően átdolgoztuk, majd nevelői értekezleten elfogadtuk és százalékban meghatároztuk a kompetenciák elvárási szintjét (mellékletben található).

A pedagógusértékelést az óvodavezető végzi.

A vezető ellenőrzési részfeladatot írásba átruházhatja a munkaköri leírásban leírtak szerint:

- *Az intézményvezető helyettesnek*
- *Tagóvoda vezetőnek*
- *Munkaközösség vezetőnek*
- *Egyéb írásban megbízott személynek*

Ezekről az ellenőrzésekről feljegyzést készítenek, az irodában gyűjtik a következő összegző értékelésig. Az összegző értékelés elkészítésekor a feljegyzéseket is figyelembe veszik.

Az összegző értékelés gyakorisága 3 év.

A vezető illetve a megbízott, ha csoportlátogatást végez azt hét munkanappal előbb írásban jelzi az óvodapedagógusnak, ez tartalmazza a látogatás idejét, célját és a megfigyelési szempontokat is.

A csoportlátogatás idejéről, céljáról és a szempontokról a csoportnaplóba feljegyzés készül.

Az összegző értékelés eredménye, a számítógépes programba rögzítésre kerül, majd lemezre mentve, tárolva lesz.

Az értékelés menetét lásd a „Másképp program” erre vonatkozó részében.

IV. 3.3. Az intézményi BECS működtetése.

Az értékelések alapját képező elvárásokat (pedagógusra, intézményvezetőre, és intézményre) egységesen alkotjuk meg.

Az önértékelésben ugyanazok az elvárások fogalmazódnak meg, mint a tanfelügyeleti ellenőrzés esetén.

Az intézményi átfogó önértékelés része a pedagógus, a vezető és az intézmény önértékelése. Ezek alapján fejlesztési feladatokat INTÉZKEDÉSI TERVBEN rögzítik. Az ellenőrzések célja és gyakorisága a munkaterv részeként található meg.

- Éves tematikus terv ellenőrzése
- Nevelési terv ellenőrzése, reflexió ellenőrzése
- Statisztikai adatok ellenőrzése
- Szöveges értékelés ellenőrzése
- Hospitálási napló készítése, ellenőrzése
- Tevékenységi vázlatok ellenőrzése

Intézményi elvárások (pedagógus 8 kompetencia terület)

- Pedagógiai, módszertani felkészültség
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók
- A tanulás támogatása
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése
- A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése
- A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Vezető (5 kompetencia terület)

- A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása
- A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása

Az intézmény önértékelésének területei:

- Pedagógiai folyamatok
- Személyiség és közösségfejlesztés
- Eredmények
- Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
- Az intézmény külső kapcsolatai
- A pedagógiai munka feltételei
- Az ONOAP-ban megfogalmazott elvárásoknak és a PP-ban megfogalmazott intézményi céloknak való megfelelés.

IV.3.4. A szervezet fejlesztésének feladatai

- Az intézmény vezetése az éves munkaterv szerint személyesen és aktívan részt vesz a szervezeti és tanulási kultúra fejlesztésében.
- Az intézmény szervezeti és tanulási kultúráját a közösen meghozott, elfogadott és betartott normák, szabályok alapján fejlesztjük.
- Az intézményi tervek elkészítését az intézmény munkatársainak és partnereinek bevonásával végezzük.
- Az intézmény alkalmazotti közösségének munkájában, együttműködésében a magas szintű belső igényességre, hatékonyságra törekszünk. Ez nyomon követhető az ellenőrzésekben.

- *Az intézmény munkatársai gyűjtik és megosztják a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül. Ez megjelenik az éves munkatervekben.*
- *Az intézmények (tagintézmények, illetve kerületi intézmények) munkatársai a továbbképzések tapasztalatait megosztják egymással, belső továbbképzési konzultációs programokat szerveznek. Mindez nyomon követhető az éves tervekben, beszámolóikban.*
- *Az intézmény munkatársai képességük, szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztéseket, innovációkat.*
- *A munkatársak pozitívan viszonyulnak a felmerült ötletekhez, megvizsgáljuk azok beilleszthetőségét a fejlesztési folyamatokba, majd az éves munkatervekben megjelenítjük a közösen elfogadottakat.*
- *Az intézmény lehetőségeket teremt és nyitott az innovációt és a kreatív gondolkodást ösztönző műhelyfoglalkozásokra, fórumokra, belső, kerületi, fővárosi és országos szinten egyaránt.*
- *A legjobb gyakorlatok (EDUCATIO- jó gyakorlataink) eredményeinek bemutatására, követésére, alkalmazására nyitott a testület és az intézményvezetés.*

IV.3.5. Az intézményi feladat-, felelősség- és hatáskörmegosztás

- *A munkatársak felelőségének és hatáskörének meghatározása egyértelmű (munkaköri leírás), az éves munkaterv szerint az eredményekről rendszeresen beszámolnak.*
- *A feladatmegosztás a szakértelem és az egyenletes terhelés alapján történik. Mindez az éves munkatervekben realizálódik.*
- *A felelőség és hatáskörök meghatározása koherens az intézmény helyi szabályozásában (SzMSz) rögzítetteknek, és támogatják az adott feladat megvalósulását.*
- *A döntések meghozatalának folyamatában részt vesznek a munkatársak és csoportjaik képességük, szakértelmük, és a jogszabályi előírásoknak megfelelően. Ennek realizálódása az éves munkatervekben található.*

IV.4. Az óvoda kapcsolatai

Óvoda-család

Célja:

Az óvodás korú gyermek nevelésének színtere elsődlegesen a család, a szülők joga és kötelessége a gyermek nevelése. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, melyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A családdal való kommunikáció alapelvei:

- adjunk időt, alkalmat, bátorítást a családnak, hogy megosszák velünk gondolataikat, céljaikat, örömeiket, gondjaikat,
- adjunk lehetőséget a privát beszélgetésre,

- az információt kezeljük bizalmasan,
- a családok és a pedagógusok szabadon kommunikáljanak a gyerekekről és élményeikről,
- gyermeket érintő probléma megbeszélés, a gyermek jelenléte nélkül történjen,
- figyelembe véve a családok sajátosságait és szokásait, mindig a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait keressük,
- az óvodapedagógus tájékoztassa a szülőket az óvodában történekről, ugyanakkor ismerje meg a családok életmódját, a gyermek helyét a családban (környezettanulmány, családlátogatás, fogadó óra)
- *az óvodapedagógus tájékoztatást nyújt arról, hogy intézményünk integráló óvoda, ezért fontosnak tartjuk a másságot elfogadó, inkluzív viselkedést, és törekszünk arra, hogy az óvodánkba járó minden gyermek és szülő is befogadó legyen, ismerje az integráció pozitív hatásait.*

A családokkal való kommunikálás lehetőségei:

- reggeli és délutáni beszélgetés,
- szülői értekezletek,
- alkotó délutánok,
- faliújságok,
- fogadóórák,
- családlátogatás,
- szülői szervezet,
- közös programok (pl. kirándulás, ünnepek, stb.),
- partneri igény és elégedettség mérés,
- nyílt napok,
- szülők, nagyszülők bevonása az óvodai életbe.

Kommunikáció a kiemelt figyelmet igénylő, SNI gyermekek szüleivel:

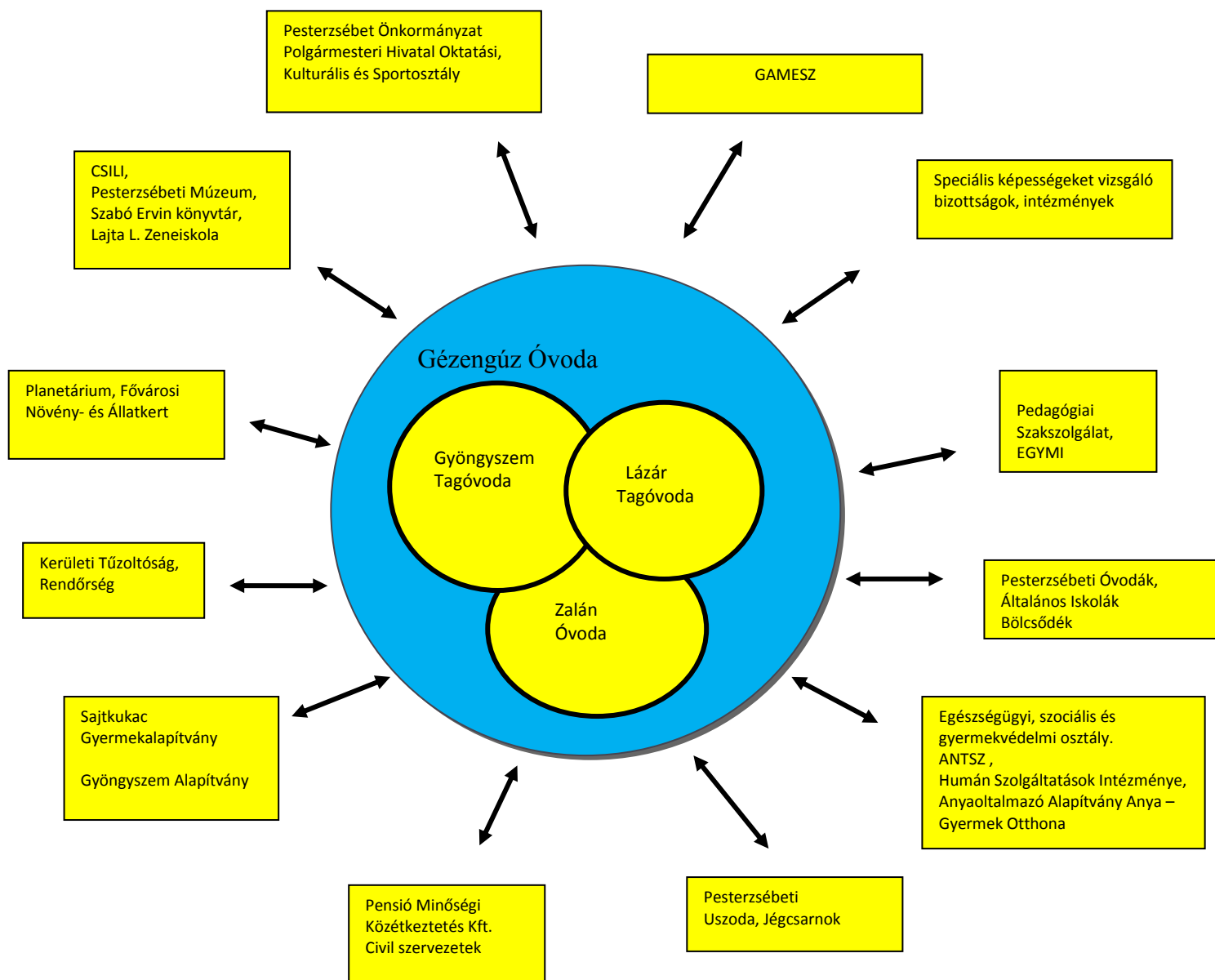
A sajátos nevelési igényű gyermek családjával speciális kapcsolatot igyekszünk kialakítani, mely fontos alapja az együttműködésnek. A családokkal való kommunikáció alapelvei itt fokozatosan kell, hogy érvényesüljenek. Az empátia, az elfogadás, a befogadás fontos eleme a kapcsolatnak. A családokat segítenünk kell azon az úton, melynek különböző fázisain keresztül jut el arra a pontra, hogy gyermekét elfogadja és mindent megtegyen annak érdekében, hogy fejlődjön önmagához képest. *Ösztönözzük a sérült gyermek szüleit, hogy a többi szülő közeledését elfogadják, közös programokban ők is részt vegyenek.*

A családokkal való kommunikálás lehetőségei, mérései.

Együttműködési forma	GY	SZ	P	Gyakoriság	Fejlesztési lehetőségek
Szülői értekezlet		X	X	Évente 4x, igény szerint lehet többször is	szülők tevékeny bevonása a szülői értekezletek folyamatába - drámajáték, adott téma megvitatása, szakemberek meghívása
Fogadóóra		X	X	Évente 2x, előzetes időpont egyeztetése igény szerint	Igény szerint lehet több is
Családlátogatás	X	X	X	Évente 1x az új gyermekeknél, ill. probléma esetén szükség szerint	
Közös rendezvények, ünnepek (családi kirándulások, játék délutánok, stb.)		X	X	Alkalmyszerűen	
Szülői szervezet értekezlet (SZSZ)		X	X	Évente 2x	Az egész óvodát érintő döntésekben véleménykérés, az óvoda programjával, dokumentumaival való megismerkedés
Együttműködési forma	GY	SZ	P	Gyakoriság	Fejlesztési lehetőségek
Szülők elégedettség mérése	X	X	X	Ősszel a kiscsoportos gyermekeknél, tavasszal a nagycsoportos gyermekeknél	Kérdőíves adatfelvétel, reprezentatív felmérés, vélemények és igények felmérése
Élménynapló (csoport állat)	X	X	X	Csoportfüggő	A szülők ebbe a füzetbe írják a családi hétvége történéseit
Fali újság, kiírások, honlap		X	X	Folyamatos	Aktualitások, szülők tájékoztatása

Óvodánk kapcsolatai, külső partnerei

- Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyerek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családokkal való szoros együttműködés.
- Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyerek életében.
- Amennyiben az óvoda nemzetiségihez tartozó gyermeket nevel, akkor kapcsolatot tart a nemzetiségi önkormányzattal.

Fenntartó

- Pesterzsébet Önkormányzat Polgármesteri Hivatala, kiemelten az Oktatási, Kulturális és Sportosztály és a gazdasági szervek.

Pedagógiai munkát segítő intézmények

- Pedagógiai Szakszolgálat, EGYMI
- Speciális képességeket vizsgáló bizottságok, intézmények
- gyermekotthonok abban az esetben, ha óvodánkba jár onnan gyermek
- gyermekjóléti szolgálat, szociális és gyermekvédelmi osztály
- környezetünkben lévő iskolák, óvodák, bölcsődék
- pesterzsébeti uszoda, jégcsarnok

Közművelődési intézmények

- Csili Művelődési Központ
- Lajtha László Zeneiskola
- Pesterzsébeti Múzeum
- Szabó Ervin Könyvtár
- Planetárium
- Fővárosi Állatkert és Növénykert

Egészségügyi szervek

- óvodaorvos
- védőnő
- fogorvos
- ANTSZ

Egyéb

- civil szervezetek
- Pensió Minőségi Közétkeztetés Kft.
- Sajtukac Gyermekalapítvány
- Gyöngyszem Alapítvány
- kerületi Tűzoltóság, Rendőrség

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Partnereink igény és elégedettségmérését minden óvodavezető választást megelőző tanévben készítjük, el majd értékeljük, visszacsatoljuk.

Erre az alkalomra-személyre szabott kérdőívek készülnek.

A 2012/2013. év során az Oktatási Hivatal szakértői csoportja a TÁMOP 3.1.8. kiemelt uniós projekt keretében kidolgozta a pedagógiai-szakmai ellenőrzés - tanfelügyelet standardjait.

A tanfelügyelet rendszerének működtetése a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. Törvény 78 § (1) f) pontja írja elő, jogszabályi háttérét az NKT. Mellett a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 EMMI - rendelet adja.

Az óvoda partnereinek elégedettség mérése

1. Külső partnerek

Külső partnereink igény és elégedettségmérését minden óvodavezető választást megelőző tanévben készítjük el, értékeljük, visszacsatoljuk.

Erre az alkalomra, személyre szabott kérdőívek készülnek. A mérést reszortfeladatként megbízott kollégák végzik.

Külső partnerek	A mérés módszere	A mérés gyakorisága
Fenntartó, Oktatási, Kulturális és Sportosztály képviselője	Személyre szabott kérdőív	2 évente
Gazdasági szervek (vezetője)	Személyre szabott kérdőív	2 évente
Szakszolgálat vezetője	Személyre szabott kérdőív	2 évente
Humán Szolgáltatások Intézménye (intézményvezető)	Személyre szabott kérdőív	2 évente
Egészségügyi szervekkel (védőnő, óvodaorvos)	Személyre szabott kérdőív	2 évente
Környezetünkben lévő iskolák (intézményvezető)	Személyre szabott kérdőív	2 évente

2. Belső partnerek

Legfontosabb partnereink a szülők és a gyerekek, az ő elégedettségük munkánkat meghatározó tényező.

Az új szülők körében igényfelmérést végzünk minden év szeptember végén, az iskolába menő gyermekek szülei körében pedig elégedettség mérést végzünk minden év májusában.

Minden év májusában a nagycsoportos gyermekek körében fényképes elégedettségmérő interjút készítünk, amelyből tájékozódhatunk a gyermekek kedvelt, ill. kevésbé kedvelt óvodai tevékenységeiről.

Belső partnerek	A mérés módszere	A mérés gyakorisága
Gyerek	Képes kérdőív - interjú	évente
Szülők	Kérdőív	évente 2 alkalommal

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V.1 Játék

Célja:

- A gyermek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása az intellektuális, mozgásos és társas kapcsolatokon keresztül. A játékon keresztül a gyermek testileg, lelkileg egészséges személyiségének kialakítása és fejlesztése.
- A játékon keresztül a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése.

Feladata:

- A játéktémáknak megfelelő játékfeltételek megteremtése. Elegendő hely és idő biztosítása az adott játéktémához kötődő eszköz, eszközök alkalmazásával. Az óvodapedagógus feladata a nyugodt légkör kialakítása, s az élményszerű elmélyült gyermeki játék kibontakoztatása tudatos jelenlétével, indirekt irányításával.
- A játék legyen kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenység.

V.1.1 A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat -- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és a belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja.

A játék az óvodás gyermek legfőbb tevékenységi formája, örömforrás számára, a személyiségfejlődés legfontosabb színtere. A gyermekjáték közben ismerkedik a világgal, tapasztalatokat szerez, reagál az Őt körülvevő környezet eseményeire.

A játék összeköttetést jelent élő és élettelen környezettel, amely ismeretszerzést is jelent a gyermek számára.

A gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek, vágyainak, lelkiállapotának figyelemmel kísérése és a szükséges egyénre differenciált, a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó fejlesztési módszerek kidolgozása.

Az óvodai élet teljes egészében a játéktevékenység köreire épül.

A játék a tanulás alapvető formája, önmagában is élményt jelentő tevékenység (spontán, aktív,

és felfedező), megalapozza a hatékony tanulást.
Feladatunk a szabad játék tiszteletben tartása.

Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a társas kapcsolatok kialakítását, itt élik át a szerepeket és a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy a játéknak teremtsék meg a leghatékonyabb feltételeit.
A játékban a tanulás során a gyermekeket tágabb kompetenciákra kell felkészíteni.

V.1.2 A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Az óvodapedagógus célja:

- A játékon keresztül a gyermek társas kapcsolatainak kialakítása, s képességeinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

- az éppen aktuális játéktémáknak megfelelő játékfeltételek megteremtése (hely, idő, eszköz, léghőmérséklet, élmény),
- a gyermeki reakciók tanulmányozása,
- a holtpontra jutott tevékenység továbbváltása,
- a gyermeki fantázia és kreativitás fejlesztése,
- *a gyermekek teljes személyiségének fejlesztése, autonómiájuk kibontakoztatása*
- *a gyermekek személyiségét elsősorban játékokon keresztül tárja fel; fejlődésüket nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyítva szemlélje,*
- *ismerje fel az egyes gyerekek személyiségfejlődési nehézségeit, és nyújtson vagy szükség esetén a megfelelő szakemberektől kérjen segítséget számukra,*
- *a konfliktushelyzetek megelőzésének tudatosan alkalmazott módszerei: közös szabályalkítás, értékelési szempontok tudatosítása, pozitív példák megerősítése, következetesség,*
- *a felmerülő konfliktushelyzetek és okainak felismerése, azok helyes értelmezése, és hatékony kezelése,*
- a gyermek meg nem oldott konfliktusainak feloldása,
- *a konfliktusok kompromisszumos megoldására való ösztönzés,*
- szükség és igény szerinti szerepvállalás,
- *gyermekek közötti együttműködés támogatása, közösségfejlesztés,*
- kiemelt figyelmet igénylő és az SNI – s gyermekek játékának kiemelt figyelemmel kísérése, igényeikhez alkalmazkodva. Társaikkal való együttjátás segítése.

V.1.3. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléghőmérsékletet, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a

különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

Hely

Csoportszoba

A gyermek számára a szabad mozgást, játékanak térbeni kibontakozását segítjük elő. A gyermek igényeinek figyelembevételével állandó és ideiglenes játszóhelyeket, kuckókat biztosítunk, ügyelve arra, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást. A tevékenységközpontok mobil bútorokkal könnyen bővíthetőek, elősegítve a tevékenykedés helyigényét. Megteremtjük a beszélő környezet jelrendszerét, elősegítve a gyermekek számára az eligazodást, szabálytartást.

Udvar

Az udvaron elsődleges szempontunk a gyermek természetes mozgásigényének kielégítését szolgáló terek berendezése, kialakítása, a szabványi előírásoknak megfelelő játékeszközökkel. A nyári udvari élet szervezésénél és tervezésénél kihasználjuk az udvar adottságait, a gyermekek számára helyet biztosítunk a változatos játéktevékenységekhez. (vizes játékok, építés, rajzolás, stb.) Ezen belül megteremtjük a néphagyomány és a természetvédelem feltételeit is.

Idő

Az óvodáskorú gyermek legfontosabb és legalapvetőbb tevékenysége a játék, mely a napja nagy részét kitölti.

A játékidőt a napirend sajátosságaiból adódóan folyamatosan biztosítjuk a várakozási idő kiküszöbölésével. A napirendben szereplő személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató és egyéb tevékenységeket beillesztjük a játék folyamatába, a játék sérthetlenségét figyelembe véve.

Eszköz

Fő szempont, hogy a játékok legyenek biztonságosak, esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék elő a sokoldalú fejlődést. *Keltse fel, és tartsa fenn a gyermekekben az önálló tapasztalatszerzés és megismerés igényét, a próbálkozás örömeit.*

Fontos, hogy fantáziálásra, gondolkodásra, problémamegoldásra ösztönözzék a gyermekeket. A játékeszközök választásában az óvónői igényesség és szakmai hozzáértés szükséges. A játékokat lehetőleg természetes anyagokból készítjük, illetve vásároljuk.

Kapcsolódjanak a természeti környezethez, informáló hatásúak legyenek.

1. Az eszközök között helyet kapnak a régi paraszti élet használati tárgyai. A gyerekek rendelkezésére állnak mozgásra inspiráló játékeszközök is.
2. *Indokolt esetben IKT- eszközök is bevonhatóak.*

Kiemelt figyelmet igénylő, SNI gyermekek részére speciális fejlesztő eszközöket ajánlunk.

Csoportléggör

A gyermekek kiegyensúlyozottságához a közösségi életük fejlődéséhez elengedhetetlen a nyugodt, derűs léggör kialakítása. Fontos feltétele a stabil, kiegyensúlyozott szokás-szabály rendszer kialakítása.

Az óvodapedagógus lehetőséget teremt, hogy a gyerekek az elképzeléseiket megvalósíthassák, és játékukban is egyre önállóbbakká válhassanak.

Élmény

A gyermek játékát az élmény motiválja, az elsődleges tapasztalatot a család és a közvetlen környezet nyújtja. Az otthonról hozott élményeket változatosabb közös eseményekkel gazdagítjuk. Ezeket tudatosan, tervszerűen beépítjük a nevelőmunkába. Cél, hogy az én-tudat mellett a magyarság-tudat, a család fontosságának hangsúlyozása, és a környezethez való megfelelő hozzáállás viszonyát is megalapozzuk.

V.1.4. Különböző játékfajták:

Gyakorlójáték

- A játékeszközök rakogatása közben a gyermek megismeri a tárgyak különböző tulajdonságait.
- Az "aha"- élmény örömszerzést ad és alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik.
- A gyakorlójáték lehet mozgásos, manipulációs és verbális:
- Mozgásos gyakorlójáték: amikor a gyermek a játékos mozgást ugyanabban a formában ismételteti.
- Manipulációs gyakorlójáték: amikor a gyermek építőelemeket rakogat egymásra, egymás mellé, autót húzogat, homokot öntözget, keverget, firkál, sarat, gyurmát vagy agyagot gyurkál.
- Verbális gyakorlójáték: amikor egy-egy szótagot, szót, vagy dallamot, mondókát, verstördéket, dalrészletet, felnőttől átvett szófordulatokat ritmikusan ismételtet.

Szimbolikus játék (szerepjáték, bábozás, dramatizálás)

A gyermeknek lehetősége van a funkció gyakorlására, mely során feszültségek feloldása, ellazulása, örömszerzése jár mindaddig, amíg az újdonság erejével hat. Együtt jár az "én csinálom, én idézem elő" örömeivel (pl.: baba sétáltatása, addig gombol, míg minden gombot gyorsan be tud gombolni).

A játékban teljesíti vágyait, hiszen benne minden lehetséges, így örömszerzés hatja át. Az életszerű játékeszközök a különféle szerepekre alkalmas ruhák és kellékek a gyermekek számára ismerős eseményeket és személyeket idéznek fel, utánozzák családtagjaikat és gyermektársaik viselkedését.

A bábozás, dramatizálás lényegében szerepjáték, melyben szárnyalhat képzelete, érzelmei szabadon megnyilvánulhatnak.

A bábozás során a gyermek azonosul a bábu által felvett szereppel, eljátssza, kimondja vágyait, félelmeit.

A gyermekek által naponta megélt élmények kiélésének és dramatizálásának színtere. Segít az őket körülvevő világ megismerésében és változatos szerepek gyakorlásában. Az életszerű játékeszközök, a különféle szerepekre alkalmas ruhák és kellékek a gyermekek számára ismerős eseményeket és személyeket idéznek fel, utánozzák családtagjaikat és gyermektársaik viselkedését. A szituációs játék a teljes személyiség fejlesztéséhez járul hozzá.

Konstruáló játék

Az építőjáték helyszínén különböző alakú és méretű építőelemek és kiegészítő játékok találhatóak, melyek alkotásra, a különböző élmények megvalósítására ösztönzik az ott játszókat. Fejlődik a kreativitás és a koncentrációs képesség.

Tapasztalatokat szerezhetnek a matematika és a fizika világából.

Ezen a helyszínen kirakó, társas, konstrukciós, logikai és egyéb képességfejlesztő játékok kapnak helyet.

Ezzel tanulhatnak meg a gyerekek csoportosítani, sorba rendezni, szabályokat alkotni.

Mindezen játékok intellektuálisan fejlesztik a gyerekeket, valamint fejlődik finommozgásuk és a szem-kéz koordináció.

Szabályjáték

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Az óvodában kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A napirend kialakításában biztosítjuk, hogy összefüggő játékidő álljon a gyermekek rendelkezésére.

Kellő időt biztosítunk a gyermek játékválasztásához, a játékelgondolások megvalósításához, figyelembe vesszük az eltérő játékigényeket.

/A nap folyamán a délelőtti és délutáni játékidőt egyenértékűnek tekintjük./

Tervezés: A játék tervezése összhangban legyen az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával és az Óvodai Programmal.

Programunkban a féléves tervezés érvényesül.

V.2 Verselés, mesélés

Cél:

- a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, a mese élmények, versek segítségével,
- *anyanyelvi és verbális képességek (beszéd-, szövegértés, verbális memória, stb.) fejlesztése,*
- az anyanyelv közegén át tanítson az emberi kapcsolatokra, mélyítse az önismeretet, segítse a világ megismerését.

Feladat:

- a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása,
- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal,
- a nap folyamán többször kezdeményezzen irodalmi tevékenységeket,
- minden korosztály érdeklődését vegye figyelembe, és igazodjon a gyermekek egyéni képességeihez,
- előadás módját jellemezze a helyes hangképzés, hangsúlyozás, hanglejtés, a jól megválasztott beszédtempó, a helyes nyelvtani szabályok,
- előadása legyen összhangban a metakommunikáció jelzéseivel,
- a kezdeményezésre kijelölt hely legyen meghitt, kényelmes, ahol a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát és lehetőség van az irodalmi anyag és/vagy a bábozás, a dramatizálás szervezésére.

V.2.1 A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

V.2.2 A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

V.2.3 A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

V.2.4 A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világnézetének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átéltesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világnépe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

V.2.5 A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

V.2.6 A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

V.2.7 A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

V.2.8 Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

V.3 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- felkelteni a gyermekek érdeklődését a közös éneklés, mondókázás, zenélés megéreztetésére, a zene megszerettetésére,
- váljon a zenélés, éneklés örömforrássá,
- a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése népi és kortársalkotásokkal,
- esztétikai, zenei ízlés és mozgáskultúra formálása,
- kiemelt figyelmet igénylő SNI gyermekek akusztikus nevelésében a fogyatékoság függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Feladat:

- a felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és adott korcsoportnak, megfelelő válogatása /kompetencia alapú programcsomag „zenevarázs” című ajánlása/,
- kötött és kötetlen formában megismerteti a gyerekekkel a közös éneklés örömét, a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét,
- a gyermekek szókincsének gazdagítása a zenei anyagokban előforduló szavakkal, fogalompárokkal,
- kihasználja a mondókákat a ritmikus szövegben ismétlődő beszédhangok pontos észlelésére, tiszta képzésére, a jó beszédritmus, légzés kialakítására,
- a programban meghatározott „jeles napok”-hoz igazodva megismerteti a gyermekeket népi játékokkal, mondókákkal, néptáncokkal,
- változatos népi hangszereket alkalmaz a gyermekek életkorához és igényeihez alkalmazkodva.

V.3.1 Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

V.3.2 Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközként szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

V.3.3 A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

V.3.4 Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

V.4 Rajzolás, mintázás, kézi munka

Összetett és sokszínű nevelési terület.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a képzőművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, *változatos eszközöket* biztosít.

Célja:

- Maga a tevékenység, s ennek öröme, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermeki fantáziavilág az élmény gazdagításával tér, forma, színeképzet, a képi gondolkodás fejlődésének elősegítése.
- Ezek a tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik kéz ügyességük, finommotorikájuk, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, *tér-, forma-, szín képzeteinek gazdagodását*, szép iránti nyitottságuk, igényességük kibontakozását.
- A befogadás, kifejezés, ábrázolás, alakítás során fejlődjenek értelmi képességeik; vizuális érzékelésük, észlelési, emlékezeti képességeik, manuális és dinamikai képzeteik, fantáziájuk, képi gondolkodásuk, alkotóképességük, esztétikai érzékenységük.
- Az óvodai nevelésben ismeret és képesség jellegű tudás megszerzése, mely által a gyermek vizuális, kommunikációs képessége fejleszthető. Ennek eredménye a kreatív, esztétikum létrehozására, tartalom és forma összhangjának kifejezésére képes gyermek nevelése.
- Szabadgondolkodású, kreatív, cselekvő gyerekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A feltételek biztosítása /élmények, anyagok, eszközök/ a nap bármely szakában.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a rajzolás, festés, kézimunka, mintázás technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az élménynyújtás, tapasztalatszerzés, a tárgyi világ megismerési formáinak biztosítása.
- A foglalkozásokat kötetlen formában tervezze, kezdeményezze, építve a gyermekek érdeklődésére, a tevékenység vágyára.
- Az alkotó tevékenységhez megfelelő berendezés-és nyugodt légkör kialakítása.
- A gyermekek megismertetése egyszerű művészeti alkotásokkal-és azok értéként kezelése a gyermekközösség előtt.
- Alakítsuk ki a gyermekben az igényt az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermekmunkák megbecslése/az óvodapedagógus részéről, és megbecsültetése az alkotóval, annak társaival és a szülőkkel.
- A vizuális tevékenységek fontosságának közvetítése a családok felé.
- A képi gondolkodás folyamatos fejlesztése.
- A gyermek fejlődését serkentő motiváltság biztosítása.

- Tér, forma és szín képzetének gazdagítása, szép iránti nyitottság, igényesség kialakítása.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít.

A különös bánásmódot igénylő, ill. az SNI - s gyermekek fejlesztése:

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő nagyobb mértékű differenciálást tesz szükségessé.

Hagyományaink, ünnepeink

Célja:

A mindennapokhoz kapcsolódó ünnepek váljanak hagyománnyá az óvodai közösség számára. Az intézmény meglévő hírnevének megőrzése, illetve növelése.

A tevékenység feladata:

- néphagyományok átörökítése és éltetése az életkori sajátosságok figyelembevételével,
- az ünnepekhez való érzelmi ráhangolódás,
- a szülőkkel való kölcsönös együttműködés,
- Az óvodánk hagyományait minden csoport a saját szokásainak megfelelően tartja meg, melyeket a nevelési tervében rögzít.

A hagyományápolással kapcsolatos feladatok:

- A hagyományápolás az intézmény valamennyi dolgozójának feladata.
- A hagyományápolás elsősorban a nevelőtestület feladata, amely tagjai közreműködése révén gondoskodik arról, hogy az intézmény hagyományai fennmaradjanak.
- *Hagyományápolással kapcsolatos események, jeles napok megszervezése.*

A hagyományápolás eszközei:

- Ünnepségek, rendezvények,
- sporttevékenységek,
- egyéb eszközök (pl. kiadványok).

Az intézmény hagyományai érintik:

- Az intézménnyel jogviszonyban álló gyerekeket,
- dolgozókat,
- szülőket.

Mindhárom tagóvodában fontosnak tartják az óvodapedagógusok a hagyományok megőrzését, s figyelmet fordítanak arra is, hogy színvonalas programokkal tegyék emlékezetessé azokat.

Közösségünk egyetért abban, hogy felgyorsult világunkban a népi hagyományok üzeneteinek nagy jelentősége van, hisz a hagyományos népi kultúra számos tekintetben értékfordozó.

- Az ünnepek, megemlékezések csoportonként, illetve közösen szervezhetők.
- Lehetőleg a csoportszobák is az ünnephez méltó díszítést kapjanak, ügyelve az esztétikumra.
- Az ünnepet - kellő időt biztosítva a felkészülésre - az óvodapedagógus a gyermekek számára érthető tartalommal, formával tegeye emlékezetessé.
- A közösséggel kapcsolatos megemlékezéseket, hagyományokat különböző szervezési formában az éves óvodai munkaterv tartalmazza, amit az óvodapedagógusok saját csoportjukban egyedivé alakítanak, konkretizálnak.

“A gyökerek persze nem látszanak, de tudod, azok tartják a fát...”
/ görög költő /

Éves tervünkben olyan jeles napokhoz kapcsolódó programokat szervezünk, amelyekbe a szülőket is bevonjuk.

Intézményi programok tagóvodánként (a programok folyamatos aktualizálásának függvényében a változtatás jogát fenntartjuk)

Zalán Óvoda

IDŐPONT	PROGRAMOK	HELYSZÍN	FELELŐS
szeptember	Munkaközösségek nyitó értekezlete.	Zalán Óvoda Gyöngyszem Tó.	TKB FPA
	Szülői Értekezletek a csoportokban.	Zalán Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Autómentes Napon való részvétel	Lurkóház Óvoda	EE, BD
	Almaszedés Halásztelken iskolaköteles korú gyermekek részére.	Halásztelek	Csoportos óvodapedagógusok
	Szüreti Mulatság. Szülőkkel közös program	Zalán Óvoda	EE, VT, MT, SK
	Állatok Világnapján való részvétel	Mákvirág Óvoda	SZÉ, BD

október			
	Úszásoktatáson való részvétel tanköteles korú gyermekek részére.	Pesterzsébeti Uszoda	Csoportos óvodapedagógusok
november	Korcsolya oktatás a tanköteles korú gyermekek részére.	Pesterzsébeti Jégcsarnok	Csoportos óvodapedagógusok
	Mackó doktorok az óvodában.	Zalán Óvoda	SZÉ
	Adventi készülődés a csoportokban, a szülőkkel közös program.	Zalán Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
december	Mikulás Ünnepség a csoportokban.	Zalán Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Karácsonyi Ünnepség az óvodában a gyermekeknek.	Zalán Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
január	Marica Színháza előadás az óvodában	Zalán Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
február	Farsangi Mulatság a gyermekek és szüleik részvételével, farsangi zenés műsorral, kiszabás égetéssel.	Zalán Óvoda	SZÉ, TKB, VNA
március	Víz Világnapja. Állatkert látogatás.	Zalán Óvoda	SZÉ
április	Virágosítás, kertrendezés szülőkkel közös program.	Zalán Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Föld Napja program az óvodában	Zalán Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Gyermeknap az óvodában	Zalán Óvoda	SK, EE, VT

május			
	Évzáró ünnepek a csoportokban	Zalán Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
június	Egész napos kirándulás	Zalán Óvoda	TKB, VNA

Vackor Tagóvoda

IDŐPONT	PROGRAMOK	HELYSZÍN	FELELŐS
szeptember	Szülői értekezlet Szüret, Mihály napi vásár	Vackor Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
november	András napi kolbásztöltés	Vackor Tagóvoda	tagóvoda vezető
	bábelőadás szervezése	Vackor Tagóvoda	tagóvoda vezető
december	Karácsonyi ünnep	Vackor Tagóvoda	KE, KL
	Adventi készülődés a szülőkkel (betlehemezés, kürtös kalács, mézes kalács sütése)	Vackor Tagóvoda	KL, NE, SZI
	Iskolai hangverseny	Vackor Tagóvoda	BMJ, KE
január	Szülői értekezlet	Vackor Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
február	Télbúcsúztató	Vackor Tagóvoda	SZI, KE
március	Húsvéti kézműves foglalkozás	Vackor Tagóvoda	BMJ, NE
	Tanítónők szülőértekezlete az oviban	Vackor Tagóvoda	KE

április			
	Nagycsoportosok iskolalátogatása	Lázár Iskola	KE
május	Szülői értekezlet	Vackor Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Anyák napja	Vackor Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Pünkösddőlő	Vackor Tagóvoda	SZI, KE

Gyöngyszem Tagóvoda

IDŐPONT	PROGRAMOK	HELYSZÍN	FELELŐS
szeptember	Reszort feladatok kiosztása, megbeszélése munkatársi értekezlet keretében	Gyöngyszem Tagóvoda	Óvoda vezető – Tagóvoda vezető
	Szüreti mulatság szervezése, tánccházzal	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Szülői értekezletek szervezése, tartása minden csoportban	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Autómentes nap- játékos megszervezése az óvodában	A kerület szervezésében	BB

	Autómentes nap – Lurkóház Óvoda szervezésében	Lurkóház Óvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Korcsolya oktatás	Pesterzsébeti Jégcsarnok	MFI
	Séták szervezése az óvoda környékén	Óvodánk környéke	Csoportos óvodapedagógusok
	Ismerkedési délutánok szervezése a csoportokban	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
október	Levegő projekt lezárásaként a három tagóvoda között játékos focigála megszervezése, levezetése	Gyöngyszem Tagóvoda -focipálya	FPA
	Állatok Világnapjának ünneplése, szervezése az óvodában	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Állatok Világnapjának ünneplése a kerületi programon	Mákvirág Óvoda	VI
	Óvodai növények telepítése, játékok festése, udvarrendezés a szülők bevonásával	Gyöngyszem Tagóvoda	ZHK, FSZ Tagóvoda vezető: SÁ
	Takarítási Világnap	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Tűzriadó próba szervezése, lebonyolítása	Gyöngyszem Tagóvoda	FPA, KT
	Október 23. nemzeti ünnepi megemlékezés	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
november	Adventi kézműves délután szervezése a családoknak	Gyöngyszem Tagóvoda	ZHK
	Tűzoltóságra látogatás	Tűzoltóság	Csoportos óvodapedagógusok

	Fényképezés családoknak	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Márton napi vigadalom	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Kapcsolattartás a bölcsődei gondozókkal, esetmegbeszélés, beszoktatások tapasztalatai	Gyöngyszem Tagóvoda	VI
	Szülői Fórum szervezése	Gyöngyszem Tagóvoda	FSZ
december	Mikulás ünnepség szervezése a gyermekeknek	Gyöngyszem Tagóvoda	Tagóvoda vezető: SÁ
	Meseház műsor szervezése a gyerekek részére	Gyöngyszem Tagóvoda	BL
	Kerületi sportrendezvényen való részvétel: Mikulás kupa	Gyöngyszem Tagóvoda	BB
	Karácsonyi műsor szervezése a szülőknek	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Karácsonyi műsor szervezése a gyermeknek és a felnőtteknek	Gyöngyszem Tagóvoda	Tagóvoda vezető: SÁ
	Horváth & Dubecz mérések elvégzése, kiértékelése	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvónők, Mérés végzője: HLN
	Tervezett kirándulás: Nagykarácsonyba	Nagykarácsony	Intézményvezető: BHG
január	Szülői fogadóórák tartása, gyermekek fejlettségéről tájékoztatás	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
február	Szülői fórum szervezése a szülők által érdekelt témában	Gyöngyszem Tagóvoda	FSZ

	Télbúcsúztató farsangolás kiszabáb égetéssel	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok BL
március	Látogatás az iskolába, első osztályba	Körzeti iskolák	VI
	Március 15.-ei ünnepély huszárbemutatóval	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Víz világnapja	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
április	Nyuszi váltó verseny	Csili	BB
	Föld napja –	Zalán Óvoda	SÁ
	Virágosítási hét szervezése	Gyöngyszem Tagóvoda	ZHK, FSZ Csoportos óvodapedagógusok
	Nyílt hét szervezése a leendő óvodásoknak	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok Tagóvoda vezető
	Csillagocska fesztiválon való szereplés	Csili	Csoportos óvodapedagógusok
	Csoportkirándulások	külső helyszín	Csoportos óvodapedagógusok
május	Anyák napja	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok
	Óvodai beiratkozások	Gyöngyszem Tagóvoda	Óvodavezető: BHG, Tagóvoda vezető: SÁ
	Évzárói műsorok, ballagások szervezése csoportonként	Gyöngyszem Tagóvoda	Csoportos óvodapedagógusok

június	Gyermeknapi Juniális szervezése, Buborék együttes	Gyöngyszem Tagóvoda	BL
--------	---	---------------------	----

A hétvégére szervezett programokat (pl. Pünkösddőlő a Vackor óvodában) az óvoda dolgozói önkéntes alapon (rögzített nyilatkozaton) végzik.

A hagyományos kapcsolattartási formákon kívül Szülői Fórumot szervezünk a szülők igényeinek megfelelően.

A szülőkkel való jó együttműködés alapja a megfelelő kommunikáció és közös programok.

V.5 Mozgás

Célja:

- a spontán játékban- azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani,
- a spontán, szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek,
- a gyermekek mozgásfejlesztését testi, értelmi, érzelmi és a motoros funkcióik kölcsönhatásában szükséges figyelembe vennünk, és terveznünk az újszemléletű mozgásfejlesztés tekintetében,
- a pszichomotoros készségek fejlesztése esetén a fejlődésközpontú megközelítési módból indulunk ki,
- a gyakorlással tanulható és fejleszhető elemekre és funkciókra koncentrálunk,
- 3,5-7,5 éves korban a pszichomotoros készségeknél felsorolt alapvető mozgásformák készségszintű elsajátítása nemcsak azért fontos, mert ezekre épül a későbbi speciális, sportági mozgások összessége, hanem azért is, mert ezeken a mozgásokon keresztül építi ki a gyermek saját alkotó, öntevékeny, problémamegoldó gondolkodását,
- a mozgás segítségével hatunk az idegrendszer éréseire is,
- a gyermek idegrendszeri fejlődése ekkorra éri el azt a fejlettségi szintet, ami a koordinált, összerendezett mozgássorok végrehajtásához szükséges,
- óvodáskorban a pszichikus funkciók fejlesztését nem lehet és nem is szabad elválasztanunk az alapvető mozgáskészségek fejlődésétől, fejlesztésétől.

Feladata:

- Kezdeményező,
- szabályozó,
- mozgásra bátorító,
- ösztökélő,
- játékszervező mintával növelni az óvodások aktivitási szintjét.

Fontos óvodapedagógusi feladat a szabadtéri óvodai vagy óvoda közeli helyszínek (pl: parkok) kihasználása a szabad játékon keresztüli mozgással fejlesztésre.

A mozgásélményt ebben a korban az egyéni adottságoknak és készségszintnek megfelelő, változatos, és siker gazdag gyakorlási lehetőség (mozgáskészség-tanulás) jelenti, ami pozitív tanulási környezetben zajlik, és megfelelő kihívást jelent minden gyermek számára.

Kiemelt feladatok:

- pszichomotoros készségek és képességek fejlesztése,
- mozgásos játékok rendszeres alkalmazása,
- spontán, szabad-és irányított mozgás szervezése,
- a mozgásra napi szinten kell lehetőséget biztosítani a gyermekek életkori,- és egyéni fejlettségének figyelembe vételével,
- szabad levegő kihasználása.

Kiemelt figyelmet igénylő SNI gyermekek pszichomotoros nehézségei, fejlesztési fókuszpontok:

*SNI gyermekeknél az ún. **játékatlasz** egy olyan vizuális módszertani segédeszköz, amely segítségével egyrészt megfigyelhető a gyermekek szabad játékidőben végzett mozgásos tevékenységrendszere, másrészt felhasználható, mint mozgásfejlesztő motivációs eszköz.*

A mozgásfejlesztés szempontjából ennek azért is nagy jelentősége van, mert észrevehetjük, ha a gyermek láthatóan kerül bizonyos eszközöket, ami arra enged következtetni, hogy bizonytalannak, ügyetlennek érzi magát a velük való játékban.

Érdemes ezeken a területeken preventív módon beavatkozni, segítséget nyújtani, bátorítani, továbbá felhívni a szülők figyelmét a problémára.

A játékatlasz inaktív tevékenységeinek gyakori megjelenése a szabad játék során valamilyen társas problémára mutatnak.

Az egyes kategóriák tekintetében szinte mindegyik károsodás motoros képességbeli (koordinációs) elmaradást is von maga után.

- testi fogyatékoság,
- érzékszervi fogyatékoság,
 - látássérülés,
 - hallássérülés,
- értelmi fogyatékoság,
 - tanulásban akadályozottak,
 - értelmileg akadályozottak,
- beszédfogyatékoság,

- autizmus spektrum zavar.

Ez utóbbi esetben mindezek ismeretében számukra a fejlesztés elsődlegesen a szociális készségek, valamint a kommunikáció terén elengedhetetlen. Ennek nagyon jó színtere lehet a sport és egyéb szabadidős tevékenységek, amelyek segítik az egyén szocializációját és a társas kapcsolatok létesítését.

V.5.1 A mozgás tartalma

- szabad, spontán mozgás,
- szervezett testnevelés.

V.5.1.1 Szabad, spontán mozgás

- Az eltérő szükségletű gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítése nem csak az átrendezett csoportszobában, vagy a tornateremben, hanem környező szabadterei helyszíneken (park, játszótér) és az egész évben rendelkezésre álló tematikusan felszerelt udvaron történik.

V.5.1.2 Szervezett testnevelés

- Az óvónő heti 1x a 3-4 éves korosztálynak és heti 2x az 5-6-7 éves korosztálynak kötelező jelleggel szervezi a foglalkozást állandó napokon.
- Az óvodai testnevelés-foglalkozás keretei között olyan tervszerű, rendszeres ráhatásra kell törekedni, hogy a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával, a személyiség sokoldalú képzésével, a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakozását fejlesztését szolgálja.
- *A szervezett testnevelés tervezése során az óvodapedagógus vegye figyelembe, és alkalmazza az új módszereket, tudományos eredményeket (ajánlott szakirodalom: A XXI. század testnevelése, Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan?)*

A sajátos feladatok részfeladatokra történő bontással oldhatók meg:

- testi fejlődés biztosítása,
- motoros képességek fejlesztése,
- mozgásműveltség kialakítása, jártasság, készség szintjén,
- játék, versenyigény felkeltése, kielégítése (szórakoztató, élményekben gazdag testnevelési játékok szervezése).

Az óvodapedagógus a testgyakorlatok végrehajtásának fokozatait, fajtáit a gyermekek képességeihez igazodva állítja össze.

A mozgás közbeni öröm és élmények, valamint az érzéklet kompetencia („meg tudom csinálni”, „ügyes vagyok”, „képes vagyok rá”) csak jól szervezett, fejlődésközpontú, differenciált

testnevelési gyakorlattal érhető el minden gyermek számára.

V. 6 A külső világ tevékeny megismerése

V.6.1 Célja

Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti, emberi, tárgyi környezet értékei iránt.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerezzen tapasztalat a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formáiról, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya kialakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek:

- Megismeri a szülőföld,
- az ott élő emberek, a hazai táj,
- a helyi hagyományok és néphagyományok,
- szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit,
- megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér -, sík és mennyiség szemlélete.

V.6.2 Az óvodapedagógus feladata

- Tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését,
- biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzésre,
- segítse a gyermekeket a hétköznapi tárgyak, események megfigyelésében,
- érdekes anyagokat kínáljon a további játékhoz, munkához,
- segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységekkel,
- személyes érdeklődése, kíváncsisága legyen minta a gyermekek számára,
- jellemezze a tudatos tervszerűség,
- tudjon együtt gondolkodni a gyermekekkel,
- konstruktivitást igénylő feladatokat, probléma helyzeteket kínáljon,
- a fejlesztés a gyermekek egyéni fejlődéséhez igazodjon,
- a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására,
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- szervezzen rendszeresen spontán helyzeteken kívül is matematikai tanulást,

- teremtsen lehetőséget a hatékony és tudatos egyéni képességek fejlesztésére, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra,
- gazdagítsa érzelmeiket a természethez kapcsolódó hagyományőrző tevékenységekkel!

V.6.3 Tartalma

- A társadalmi és természeti környezet megismerése,
- környezetünk formai és mennyiségi viszonyai (matematika),
- környezetalakítás,
- környezet esztétikája,
- környezetvédelem és fenntarthatóságra nevelés,
- néphagyomány ápolása.

Csak olyan óvodapedagógus nevelhet természetszerető gyermekeket, aki maga is jól ismeri, szereti, óvja élő környezetét, magas szintű ismereteit a gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudja átadni.

A keretanyagból az óvodapedagógusnak kell kiválasztania, hogy az gyermek csoportnak milyen ismeretanyagra van szüksége ahhoz, hogy fejlődjön és kialakuljon pozitív viszonya a tágabb, szűkebb környezethez.

Az óvodás gyermek ahhoz kötődik a legjobban, ami neki kedves, amit szeret. Ezért fontos megismertetni, megszerettetni a szűkebb és tágabb környezetében előforduló élő és élettelen világgal.

A környezeti nevelés komplex felfogásából eredően minden tevékenységet az évszakok, a négy őselem (tűz, víz, föld, levegő) és a jeles napok köré csoportosítjuk, figyelembe véve a helyi sajátosságokat, hagyományokat.

Ajánlott témakörök:

- Tapasztalatszerzés a környezet tárgyairól, azok tulajdonságairól, a Levegő, a Tűz, a Víz, a Föld témakörökről,
- sok vizsgálódás által valósuljon meg a tevékenységekbe ágyazott tanulás,
- téri viszonyok megtapasztalása (testséma, térbeli mozgások, irányok),
- kiterjedések térben, síkban,
- tapasztalatszerzés tér és síkmértani formákról,
- tükörrel való játék,
- mennyiségi viszonyok megtapasztalása.

Környezetalakítás:

A környezet megismerésére nevelés alapvető célját akkor éri el, ha a gyermekek a

tapasztalatokra épülő ismereteiket gyakorolják. A tárgyakról, jelenségekről szerzett benyomásokat – ha azok érzelmileg megalapozottak – a gyermekek továbbélik, átrendezik. A gyakorlás legtermészetesebb módja a szabad, kötetlen játéktevékenység. Fontos szempont az óvodában az alkotó fantázia mozgósítására, hogy állandóan kézközben legyenek az eszközök. A gyakorlás másik módja a természetes élethelyzetben történő megfigyelés.

Az óvodai élet folyamán sok alkalom nyílik arra, hogy tevékenység váltáskor a tárgyi környezetet alakítsuk. Minden ilyen jellegű tevékenységbe célszerű a gyermekeket is bevonni. A család közreműködő, környezetalakító munkája hozzásegíti a gyermekeket egy másfajta érzelmi kötődéshez.

Környezetvédelem és fenntarthatóságra nevelés:

A jövő környezetét a jelen óvodások fogják alapvetően megváltoztatni, átrendezni, ha most nem kapnak megfelelő indíttatást, akkor nem tudnak vigyázni a meglévő értékekre. A környezetvédelemre nevelés érdekében az óvoda minden dolgozójától és a szülők közösségétől is el kell várni a példamutatást. A gyermekek érzelmi kötődésén keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak.

Ajánlott témák a fenntarthatóságra nevelésre: pl: levegőszennyezettség, takarékoság, víz védelme, föld védelme, növények, állatok védelme, szelektív hulladékgyűjtés stb...

Kiemelt figyelmet igénylő, sajátos nevelési igényű gyermek:

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti,
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg,
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

V.7 Munka jellegű tevékenységek

- A munka a személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással ötvözve valósul meg az óvodáskorú gyermekek tevékenységében.
- A gyermek önmagáért és társaiért tevékenykedik, kisebb megbízatásokat vállal.
- Az óvodapedagógus a gyermeki munkát tudatosan tervezi, szervezi, abban a gyermekkel együttműködik.

Célja:

- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyben cselekvő tapasztalással, örömmel és szívesen végzi a tevékenységeket.

Feladata:

- A különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, azok feltételeinek biztosítása. A mindennapi tevékenységeken keresztül a munka eredményének megbecsülésére nevelés.

V.7.1 Munkajellegű tevékenységek tervezése és szervezése

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végezzék. Fontos, hogy az eszközök gyerekméretűek legyenek, a gyermek testi épségét ne veszélyeztessék. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

V.7.2 A gyermek munkajellegű tevékenysége

- Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.
- Tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége.
- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

V.7.2.1 Önkiszolgáló munka

- Étkezés,
- öltözködés,
- testápolás.

Saját magukkal kapcsolatos tevékenység, mely végigkíséri az óvodai életét. Fejleszti a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását és feladattudatát. Nem kötődik életkorhoz, de fokozatosan elvárjuk az öntevékeny részvételt, majd a teljes önállóságot, mindenkitől saját fejlődési ütemében, tempójában.

V.7.2.2 Segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek a csoporttársakkal együtt és értük

- Önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások:

ide sorolunk minden olyan tevékenységet, amelyek előre tervezhetően bekövetkeznek, vagy spontán élethelyzetek teremtik meg pl: egyéni megbízatások, üzenetek teljesítése, ünnepi készülődés stb.

- Naposi munka:
a naposság vállalásával az önkéntesség dominál. A jelkép (kötény) nemcsak a megbízást jelzi, hanem vonzóvá teszi a tevékenységet, amire büszke és örömmel teljesíti.
- A környezet, növények, állatok gondozása (természet sarok)
A munkálatok közben a gyermek megismerkedik az egyes munkafolyamatokkal. A csoportszobában kialakított élősarok az udvaron létesített virágoskert egész évben folyamatos munkát igényel. Gondozza, óvja, védi a környezetében lévő növényeket és állatokat, ezzel alapozódik meg a másokról való gondoskodás igénye.

V.7.3 Az óvodapedagógus feladata:

- Gyermeki munka tudatos tervezése, szervezése,
- együttműködik a gyermekkel,
- folyamatos, konkrét és reális értékelés a gyermek saját magához mérten való fejlesztő hatással.

A kiemelt figyelmet igénylő és az SNI gyermeknek a sérülés arányában fejlődjön az alkalmazkodó készségük, akaraterejük, önállóságra törekvésük, együttműködő készségük. A gyermek iránti elvárás fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

Az óvodapedagógus feladata az életkori sajátosságok figyelembevételével

<u>Munkatevékenységek</u>	<u>Óvónő feladatai</u>	<u>Gyermek feladatai</u>	<u>Sikerkritérium</u>
Önkiszolgáló munka			
Étkezés	eszközök biztosítása munkafogás bemutatása tevéleges segítségadás dicséret, irányítás, ellenőrzés értékelés	Gyakorlás során megfelelő fogásmóddal a terítés helyes sorrendjének elsajátítása. Esztétikus elhelyezés az asztalon.	fejl. egyensúlyérzék, szokás- szabályrendszer fejl. önállóság fejl. térbeli tájékozódás
Öltözködés	műveleti sorrend bemutatása, gyakorlás, tevéleges segítségadás dicséret, buzdítás, ellenőrzés értékelés elegendő idő biztosítása	Helyes sorrend betartásával egyre önállóan vetkőzik, öltözik, hajtogat, majd cipőt köt. Segít a kisebb társainak	szokás szabályrendszer, esztétikus megjelenés fejl. szem- kéz koordináció. sikerélmény, tolerancia fejl. türelem, fegyelem
Testápolás	elegendő idő, szükséges eszközök biztosítása, helyes technika elmagyarázása, gyakorlás, biztatás, tevéleges segítségadás, dicséret, ellenőrzés	Helyes sorrend betartásával egyre önállóbb a testápolási feladatok ellátásában. Helyesen használja a fogmosó eszközöket, tisztán tartja őket.	tanul, sikerélmény, türelem, fegyelem, tolerancia környezet rendjének megőrzése

<u>Munkatevékenységek</u>	<u>Óvónő feladatai</u>	<u>Gyermek feladatai</u>	<u>Sikerkritérium</u>
Közösségért végzett munka			
Naposi feladatok	eszközök biztosítása magyarázat, bemutatás, gyakorlás hibajavítás, ösztönzés, buzdítás, dicséret, ellenőrzés, értékelés	Napos kötény felvétele után esztétikusan megterít, az asztalánál ülő társainak.	fejl. térbeli tájékozódás. ismeretet szerez, fejl. matematikai képességek. felelősség érzet fejl. esztétikai érzék.
Mosdófelelős	folymat megtervezése, szervezése dicséret irányítás, ellenőrzés, értékelés	kiosztja a fogkrémet, vigyáz a mosdó rendjére	fejl. szem- kéz koordináció. sikerélmény, tolerancia türelem, fegyelem. tanul
Teremrendezés	szervezés, dicséret, magyarázat, buzdítás, ellenőrzés, értékelés hibajavítás, idő biztosítása	Minden játékot a helyére pakol, asztalokhoz betolja a széket. Ellenőrzi a polcokon a rendet. Segít a terem átrendezésében /fogl. ünnepek/ felrakja a széket.	szokás szabályrendszer, esztétikus megjelenés környezet rendjének megőrzése, kreativitás térbeli tájékozódás
Foglalkozáshoz szükséges eszközök kiosztása	elegendő idő, szükséges eszközök megbeszélés, dicséret, ellenőrzés, értékelés	A megbeszéltek alapján kiosztja társainak a foglalkozások alatt használatos eszközöket.	fejl. matematikai képességek, felelősségérzet fejl. önállóság, fegyelem, figyelem, felelősségérzet
Teremdíszítés	szervezés, dicséret, magyarázat, buzdítás, ellenőrzés, értékelés hibajavítás, ösztönzés, buzdítás, eszközök biztosítása	Óvónő segítségével alkalomhoz illő díszek készítése, elhelyezése a teremben.	kreativitás, ismeretek szerzése, fejl. érzékszervek, esztétika, finommotorika, térbeli tájékozódás

Egyéni megbízások	A gyermek egyéni fejlettségének figyelembevétel. irányítás, megbeszélés, dicséret, ellenőrzés, értékelés	Óvodán belül üzenet továbbítása, tárgyak elkérése.	térbeli tájékozódás, sikerélmény, fejl. önállóság, felelősség érzet, ismeretszerzés
A foglalkozáshoz használt eszközök tisztítása	szervezés, dicséret, magyarázat, irányítás, megbeszélés, ellenőrzés értékelés	A foglalkozáshoz hasznáلتeszközök tisztításában rész vesz.	kreativitás, ismeretek szerzése, fejl. érzékszervek, önállóság, fegyelem, figyelem, felelősség
Szalvétahajtogatás ceruzahegyezés szalvéta és zsebkendő tartó feltöltése	eszközök biztosítása technika bemutatása, magyarázat irányítás, ellenőrzés, értékelés dicséret	Segít a ceruzahegyezésben, a szalvétahajtogatásban. Észreveszi, és alkalmanként feltölti a tartókat.	fejl. finommotorika, matematikai kép. fejl. esztétikai érzék, szem- kéz koordináció, önállóság, feladattudat
Játékok javítása	A gyermekekkel közösen javítja meg az elromlott játékokat, mesekönyveket. Magyarázat, beszélgetés.	Észreveszi és jelzi az elromlott és javításra szoruló könyveket, játékokat. Segít a javításukban.	fejl. kezügyesség, esztétikai nevelés, önállóság figyelem, felelősség, ismeretszerzés
Ünnepi készülődés / sütés, díszítés/	Tervezés, szervezés, irányítás motiválás, dicséret, segítségadás ellenőrzés, értékelés	Segít az elkészítendő sütemény előkészítésében.	fejl. kezügyesség, esztétikai nevelés, önállóság figyelem, felelősség, ismeretszerzés, kreativitás fejl. matematikai képességek, érzékszervek
Udvari játékok előkészítése és elpakolása	megbeszélés, dicséret, ellenőrzés, irányítás, értékelés	Az udvari játékok kivételében és behozatalában szerepet vállal	

<u>Munkatevékenységek</u>	<u>Óvónő feladatai</u>	<u>Gyermek feladatai</u>	<u>Sikerkritérium</u>
Növény és állatgondozás			
Kertgondozás, udvar rendezés, őszi tavaszi munkák	eszközök biztosítása, szervezés tervezés, segítségnyújtás, irányítás motiválás, dicséret, ellenőrzés értékelés	A évszakoknak megfelelően segít az udvar és a kis kert rendezésében/ ültet, söpör stb./	kreativitás, önállóság, fegyelem, figyelem, esztétikai nevelés, ismeretszerzés, téri tájékozódás, tolerancia
Öntözés	eszközök biztosítása, szervezés tervezés, segítségnyújtás, irányítás motiválás, dicséret, ellenőrzés	A csoportszobában és a kertben lévő növények locsolásában segít	kreativitás, önállóság, fegyelem, figyelem, szem- kéz koordináció
Élősarok	eszközök biztosítása, szervezés tervezés, segítségnyújtás, irányítás motiválás, dicséret, ellenőrzés	A csoportszobában található élősarokba terméseket hoz és ott elhelyezi őket.	kreativitás, önállóság, fegyelem, figyelem, szem- kéz koordináció, matematikai képességek fejl. érzékszervek, ismeretszerzés, tanulás
Gondoskodás az állatokról.	eszközök biztosítása, szervezés tervezés, segítségnyújtás, irányítás motiválás, dicséret, ellenőrzés	Az óvoda területén található állatok és állatetetőkről gondoskodik óvónő segítségével.	matematikai képességek, fegyelem, figyelem szem- kéz koordináció, önállóság

V. 8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

V.8.1 Célja

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

V.8.2 A tanulás feladata

A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés, lehetőségeinek biztosítása, kreativitásának erősítése.

V.8.3 A tanulás formái az óvodában

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

V.8.4 Az óvodapedagógusok feladatai

- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Nyugodt, *szerepeltetjes*, harmonikus légkör, „beszélő környezet” kialakítása.
- Pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönözzé a gyermekeket a kívánt viselkedés elsajátítására, *ezáltal kialakítva olyan bizalommal teli légkört, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.*
- *A konkrét cselekvésre vonatkozó világos, egyértelmű, folyamatos pozitív értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermek fejlődését segítse, melyek mindig az egyéni képességekhez igazodnak.*
- *A gyermekek hibáit, tévesztéseit a tanulási, fejlődési folyamat részeként kezelje, az egyéni megértést segítő módon reagáljon rájuk.*
- *A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat elemezze-, értékelje reálisan, melyekből kiindulva készítsen, módosítson fejlesztési tervet.*
- *A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez, az önálló tapasztalatszerzéshez biztosítsa a gyermekek egyéni képességeinek és az életkornak megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.*
- Juttassa sikerélményhez a gyermekeket, melynek motiváló hatására tudatosan építse tudásanyagát!
- *Ismerje fel a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén kínáljon megfelelő szakmai segítséget.*
- Használja a hagyományőrzést, a természetvédelem változatos tevékenységeit a spontán szervezett és utánzásos tanuláskor!

- Tervezzen cselekedtető, gondolkodtató, problémamegoldó tevékenységeket, amelyek a gyermekek *szükségleteire*, kíváncsiságára épülnek, *ezáltal fenntartva érdeklődésüket!*
- Alkalmazza a differenciálás, inkluzivitás és integráció elveit a játékban való tanulás során!
- *Módszereit az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak, gyermekcsoportoknak, gyermekek egyéni fejlettségének, a különleges bánásmódot igénylőknek megfelelően, változatosan és rugalmasan alkalmazza. Melyeket az életkori sajátosságok, a gyermekek aktuális érzelmi állapotának és motiváltságának figyelembe vételével tudatosan választ meg, annak tükrében, hogy a tanítás- tanulás folyamatának eredményességét leginkább segítse, és a kompetenciafejlesztést támogassa.*
- A tevékenységek során a tapasztalások minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, verbális kommunikáció stb., *és használja ki a bennük rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.*
- Segítse elő a tanuláshoz szükséges gyermeki kreativitás kibontakozását.
- *Kommunikációját a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemezze kollégáival szemben is, ennek érdekében a tevékenységek előtt egyeztessen a feladatok kiosztásáról a pedagógiai asszisztenssel és a dajkával is.*
- Ismertesse meg a családdal a gyermeki tanulás sajátosságait!
- Működjön együtt a családdal folyamatosan, tájékoztassa a szülőt gyermeke fejlődéséről!
- A kompetencia alapú óvodai program elvárásainak megfelelően szakszerűen válogatja össze a megfelelő tanulási tartalmakat, amelyek a négy őselemre épülnek.

Tevékenységek központúság-tapasztalati tanulás jellemzi az óvodai mindennapokat. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, és szervezett, amely a teljes személyiség fejlődését támogatja.

Programunk minden gyermekben akár tehetséges, akár lassan haladó típus megalapozza azokat a képességeket, melyek alapján örömet jelent számára a későbbi tanulás és önfejlesztés.

A tanulás munkaformái:

- egyéni munkaforma,
- mikrocsoportos-kooperatív tanulási munkaforma,
- együttes nagycsoportban folyó munkaforma.

Kiemelt figyelmet igénylő és sajátos nevelési igényű gyermek:

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti,
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg,
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

V.8.5 Az óvodapedagógusok által a tervezéssel kapcsolatosan készítendő, vezetendő dokumentumok

A tervezetek készítésekor alapfeltétel, hogy a tevékenységek minden esetben meghatározott kompetenciát fejlesztő célokra épüljenek, melyek álljanak összhangban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával. Komplex módon vegye figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: tartalmat, gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait. Az előzetes tervek épüljenek egymásra, de szükség szerint rugalmasan változtathatók.

Dokumentum	Készítés, vezetés gyakorisága, jellege	Helye	Kötelező tartalma	Ellenőrzés határideje
Komplex fejlesztési terv	4 részletben, 3 havi bontásban, az őselemekre lebontva, kötelezően	Csoportnaplóban	Játék és tanulás tervezése (külső világ tev. megism., matematikai tapasztalatok, rajzolás, festés mintázás, kézimunka, verselés, mesélés, ének- zene, énekes játék , tánc, mozgás anyaga; célja; feladata; eszközei; módszerei) integrált fejlesztés lehetőségei tervezett programok, élményszerzés lehetőségei	*
Komplex fejlesztési terv reflexiója	3 havonta, kötelezően	Csoportnaplóban	Az aktuális komplex fejlesztési terv megvalósulásának tapasztalatai	*
Beszoktatási terv	Évente, kötelezően	Csoportnaplóban		*
Beszoktatási terv reflexiója	Évente, kötelezően	Csoportnaplóban	A beszoktatási terv megvalósulásának tapasztalatai	*
Nevelési terv	Félévente, kötelezően	Csoportnaplóban		*
Nevelési terv reflexiója	Fél évente, kötelezően	Csoportnaplóban	Az aktuális nevelési tervben kitűzött célok megvalósulásának tapasztalatai	*
Heti tanulási terv	Hetente, tanulás-tanítási egységekre bontva, kötelezően	Csoportnaplóban	Játék és tanulás tervezése (külső világ tev. megism., matematikai tapasztalatok, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, verselés, mesélés, ének- zene, énekes játék , tánc, mozgás anyaga; célja; feladata; eszközei; módszerei) feljegyzések a csoport életéről, integrált fejlesztés lehetőségei	*

<i>Tevékenységekhez kapcsolódó vázlat</i>	<i>Foglalkozás látogatásra kötelezően, egyéb esetben tetszőleges</i>	<i>Pedagógus által választott</i>	<i>Tevékenység tartalma, célja, feladatai, alkalmazott módszerek, eszközök, a tevékenység kidolgozása</i>	*
<i>Egyéni fejlesztési terv</i>	<i>Hetente</i>	<i>Csoportnaplóban</i>		*

* Az ellenőrzés határídeje, a mindenkori munkatervben található.

A tevékenységekhez kapcsolódó vázlatok javasolt formátuma

Tevékenységi terv (tevékenység)

Tevékenységi terv, vázlat

Óvodapedagógus:	
Korcsoport:	
Tevékenységi forma:	
Szervezési forma:	
A tevékenység előzménye:	
A tevékenység témája:	
jellege:	
A tevékenység időpontja:	
A tevékenység célja:	
A tevékenység feladata:	
Készség és képességfejlesztés:	értelmi: testi: szociális: Esztétikai:
Alkalmazott módszerek, eljárások:	
Eszközök:	

A tevékenység, foglalkozás kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések;
	<p>I. A foglalkozás előkészületei: a; szervezési feladatok</p> <p>b; motiváció, játék (ahonnan a tevékenység kiindul)</p> <p>c; célkitűzés</p> <p>II. A foglalkozás felépítése</p> <p>Differenciálás:</p> <p>III. A foglalkozás befejezése, levezetés, ill. átvezetés egy másik tevékenységbe</p> <p>Értékelés</p>	<p>Foglalkoztatási forma:</p> <p>.</p>

V.9. 1. A speciális „kétnyelvű” csoport.

A Gyöngyszem tagóvodában a 2015/2016-os tanévtől elindítottuk két tannyelvű csoportunkat, angol és magyar nyelven. Mivel a szülők körében nagy sikert aratott az idegen nyelv tanulása, 2017- 2018 - as nevelési évtől már két, „kétnyelvű” csoport indult. Amíg a Süni csoportba vegyes életkorú gyermekek járnak, addig a Csikó csoport mini- kicsi összetétellel került beindításra.

A „kétnyelvű” csoportban az Óvodai alapprogram követelményei szerint, a helyi óvodai nevelési program alapján végezendő feladatokat a magyar óvodapedagógusok látják el. Ennek megvalósulásáért ők a felelősök. Ezekhez az óvodai csoportokhoz biztosít az Angolul Vidáman (English is Fun) Kft. két angol anyanyelvi vagy ezen a szinten beszélő pedagógust a pihenési időig), ők kizárólag angolul kommunikálnak a gyerekekkel, a magyar óvónő jelenlétében, a vele megtervezett, összehangolt heti terv alapján. Így a kommunikáció több órán keresztül,- az alapvető magyar mellett- a célnyelven is történik. A program angol nyelvi részének megvalósításáért a Kft. a felelős.

V. 9. 2. A közös program célja.

- A törvényben előírt kötelezettségek maximális betartása mellett, a helyi programmal való egyeztetés alapján, a második nyelv ismereteit- a hozzá tartozó kultúrkörbe ágyazva- közvetíteni.

- Az alapprogram és a helyi nevelési programban meghatározott ismeretek, készségek és jártasságok kialakítása.

V.9.3. Megvalósítás

- A nevelési év megkezdése előtt az éves tanulási tartalmak egyeztetése, az angol programterv magyarhoz való igazítása.
- Heti tervek készítése, a heteket megelőző meeting-eken.

Az angol pedagógusok minden aktuális napi tevékenységben részt vesznek.

- Bekapcsolódnak a játékba, spontán kiscsoportos tevékenységeket indukálnak, ezzel lehetőséget biztosítva az egyéni fejlesztésre, a nyelvi szintek folyamatos mérésére. Az így létrejövő visszajelzések beépítése a további munkába .
- Minden gondozási tevékenységben részt vesznek. Könnyedén és spontán módon alakítják így ki a mosdó használatához, étkezéshez, öltözéshez használatos szavakat, nyelvi paneleket.
- A magyar óvodapedagógussal közösen megtervezett, foglalkozásokon célnyelven közvetítik az ismereteket. Az angol pedagógus rövidebb „Circle-time”- kat tart, ahol az aktuális magyar programot az angolszász kultúrkörből felhasznált dalokkal, játékokkal helyettesíti be.

V. 9.4. Finanszírozás

A program önfinanszírozással valósul meg. A szülők és a Kft. között polgári szerződés rögzíti a kötelezettségeket és a vállalásokat.

Az angol műveltség tartalmakat csatoltuk a helyi programhoz.

V.9.5 Az angol, illetve magyar nyelvű pedagógusok tevékenységei, feladatai a Csikó és Süni csoportokban

Célok	Feladatok	Módszerek, eljárások
<ul style="list-style-type: none"> - Az óvodai értékrendünknek megfelelően a gyerekek fejlődésének biztosítása, a 3-7 éves gyermekek sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztése, egyéniségük kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével - Az alapprogram és a helyi nevelési programban meghatározott ismeretek, készségek 	<ul style="list-style-type: none"> - Heti rend, napirend elkészítése, a Csikó és Süni csoportban feltüntetve az angol nyelvű pedagógusok feladataival. - Az angol nyelv oktatása a Süni és Csikó csoportokban. Ennek tervezése jelenjen meg az adott csoportok nevelési és tematikus terveiben. - Biztonságos, szeretetteljes légkör kialakítása - Minden gondozási tevékenységben részt vesznek az angol és magyar nyelvű pedagógusok 	<ul style="list-style-type: none"> - "meeting"-ek szervezése - A csoportprofil figyelembe vételével a Csikó és Süni csoportokban az angol nyelvű kollégák napirendje és heti terve illeszkedik a Pedagógiai Programban meghatározottakhoz. - Az angol nyelvű program koherens a Csikó és Süni csoport tematikus terveivel. - A Csikó és Süni csoport nevelési terveiben szerepel az angol nyelvű pedagógusok feladata

<p>és jártasságok kialakítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások elősegítése, - környezetbarát szemlélet és környezettudatos magatartás kialakítása. - Az angol nyelvvel történő ismerkedés annak közvetítése hozzá tartozó kultúrkör figyelembe vételével Csikó és a Süni csoportokban. - A művészetek és a hagyományok iránti fogékonyság megteremtése 	<p>egyaránt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Önállóság és problémamegoldó képesség fejlesztése - rendszeres testmozgás igényének felkeltése - A környezet iránti fogékonyság és figyelem felkeltése - Személyes példamutatás hangsúlyozása - Az anyanyelv ápolása az angol nyelv közvetítése mellett. - Hagyományaink megismertetése és új hagyományok teremtése Községi hagyományok ápolása - Az alkotási vágy igényének kialakítása - szépérzék fejlesztése 	<p>az egyes területekhez csatolva.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elsődleges a szókincsbővítés és játékos hangszólyozása ("Circle time" alkalmazása) - A tevékenységek frontális, mikrocsoportos és egyéni foglalkoztatási forma alkalmazásával a differenciálás és egyéni bánásmód érvényesítésével történnek játéka integrálva - Dramatikus játékok szervezése angol és magyar nyelven - A produktumok megnevezése magyar és angol nyelven - Az angol nyelvű program témái igazodnak óvodánk hagyományaihoz, a Kompetencia alapú programhoz, a ped. tervezéséhez
---	--	---

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.
 - a. A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus

finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- b. A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő e megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- a cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán – és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
 - elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi, mennyiségi ismeretei vannak.
- c. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg: kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A beiskolázás mindenkor a törvényi szabályozás szerint történik. A szülőket tájékoztatjuk a hatályos törvényekről, rendelkezésekről.

A gyermekek követésének kialakult rendje, eljárása van, amit a csoportnaplóban rögzítünk.

Az intézmény törekszik a kölcsönös kapcsolattartás kiépítésére és az információcserre fenntartására.

A gyermekek további eredményeit felhasználja a pedagógiai munka fejlesztésére.

VI. 1. Gyermekek egyéni képességeinek mérése, nyomon követése

Óvodánk a Horváth-Dubecz óvodai mérőeszközt használja, mert ezzel az eszközzel a gyermekek óvodai kompetenciáinak összességét képesek vagyunk átlátni, fejlődési ütemüket rendszeresen nyomon követni.

A mérések a következőkre irányulnak:

- a gyermek értelmi fejlettsége
- térbeli tájékozódás
- térbeli mozgásfejlettség
- szociális fejlettség
- szociális érettség
- finommotoros koordináció
- testséma fejlettség mutatói

- nyelvi kifejezőképesség mutatói
- mozgásfejlettség

Korosztály	Mérés időpontja
3-4 évesek	május
4-5 évesek	január, május
5-6 évesek	január, május

A mérés eredményeit felhasználva a csoportos óvodapedagógusok féléves szöveges értékelőt készítenek a gyermek aktuális fejlettségéről. A szülők tájékoztatása a gyermek aktuális állapotáról folyamatosan történik.

- A 3-4 évesek első féléves értékelése az óvodapedagógusok napi tapasztalatai, megfigyelései, a naplóba bejegyzett óvodai nevelés feladati valamint a tanulás tervezése témakörben a „feljegyzés a csoport életéről” bejegyzések alapján készül el. A leírtak szempontjai megegyeznek a többi korosztályéval. A második félévben már a Horváth - Dubecz mérőeszköz eredményei alapján készítjük el a szöveges értékelést.
- A 4-5 éves és az 5-6 éves korosztályt minden esetben a Horváth - Dubecz mérőeszköz felhasználásával készítjük.
- Azoknak az 5-6 éves gyermekeknek, akik 60% alatti átlageredményt értek el a mérésben, a mérést követően egyéni fejlesztési heti tervet készítünk, amely a naplóban jelenik meg.

A szöveges értékelés a következő témákra terjed ki

- A gyermek testi felépítése, mozgása, mozgásfejlettsége, terhelhetősége,
- szociális fejlettsége, érettsége,
- értelmi képessége,
- finommotorikája, koordinációja,
- verbális képességei, beszédtevékenységei, kommunikációja,
- személyiségjegyek (csak az iskolába készülőknek).

A tájékoztatás szöveges értékelésről a 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet és a 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről alapján történik.

A szülőknek igény szerint lehetőséget nyújtunk a szöveges értékelés fogadóórán történő megbeszélésére.

Korosztály	Szöveges értékelés időpontja	Szülők tájékoztatása
3-4 évesek	január vége, május vége	Szöveges értékelés, szülők tájékoztatása
4-5 évesek	január vége, május vége	Szöveges értékelés, szülők tájékoztatása
5-6 évesek	január vége, május vége	Szöveges értékelés, szülők tájékoztatása

VI. 2. SNI gyermek az óvodában

Sajátos nevelési igényű gyermekeket integrálunk óvodánkba. Az integráció alaptétele az, hogy mind az egészségesen fejlődő, mind a sérült gyermekek számára előnyt, fejlődést, pozitív élményeket nyújtson. Az SNI gyermekek kapjanak esélyt átlagos közösségben, de saját igényeiknek megfelelően élni. Az átlagosan fejlődő gyermekek pedig megtapasztalhatják, hogy nem vagyunk egyformák. A másság elfogadása szociális fejlődésükben meghatározó lehet.

Az SNI gyermekek a megfelelő Szakértői Bizottságtól szakértői véleményt kapnak, amely a következő fontos információkat tartalmazza:

- *határozat száma,*
- *BNO kód, amely összegzi a sérüléseket,*
- *meghatározza, hogy a gyermek hány főnek számít az integráló csoportban,*
- *az előzetes befogadó nyilatkozat alapján kijelöli az intézményt a gyermek ellátására. Ez azt is jelenti, hogy óvodánk kötelezi magát, hogy az előírt fejlesztéseket, ill. gyógypedagógiai asszisztent biztosítja a gyermek fejlődésének érdekében.*
- *kijelöli az ajánlott fejlesztéseket, azt, hogy ki jogosult a gyermek fejlesztésére,*
- *előírja a kötelező fejlesztés heti időtartamát,*
- *kijelöli a következő, a Szakértői Bizottság által elvégzendő felülvizsgálat időpontját.*

A fejlesztő szakemberek (természetesen gyermekeként, sérülésenként változó) együttműködnek az óvodapedagógusokkal. Kijelölik a fejlesztés irányát, célját, módszereit. Velük együttműködve az óvodapedagógusok megtervezik, megvalósítják és értékelik a csoporton belüli fejlesztő tevékenységeket, melyek összhangban vannak a fejlesztő szakemberek munkájával.

Az óvodapedagógusok fejlesztési tervei, ill. az SNI gyermek speciális adatai jelenleg a csoportnaplóban az alábbi helyeken jelennek meg (változtatás esetén, a csoportnapló hátulján jelezzük):

- *a nevelési tervben - kiemelt figyelmet igénylő gyermek nevelése*
- *a tanulás tervezésében - integrált nevelési folyamat*

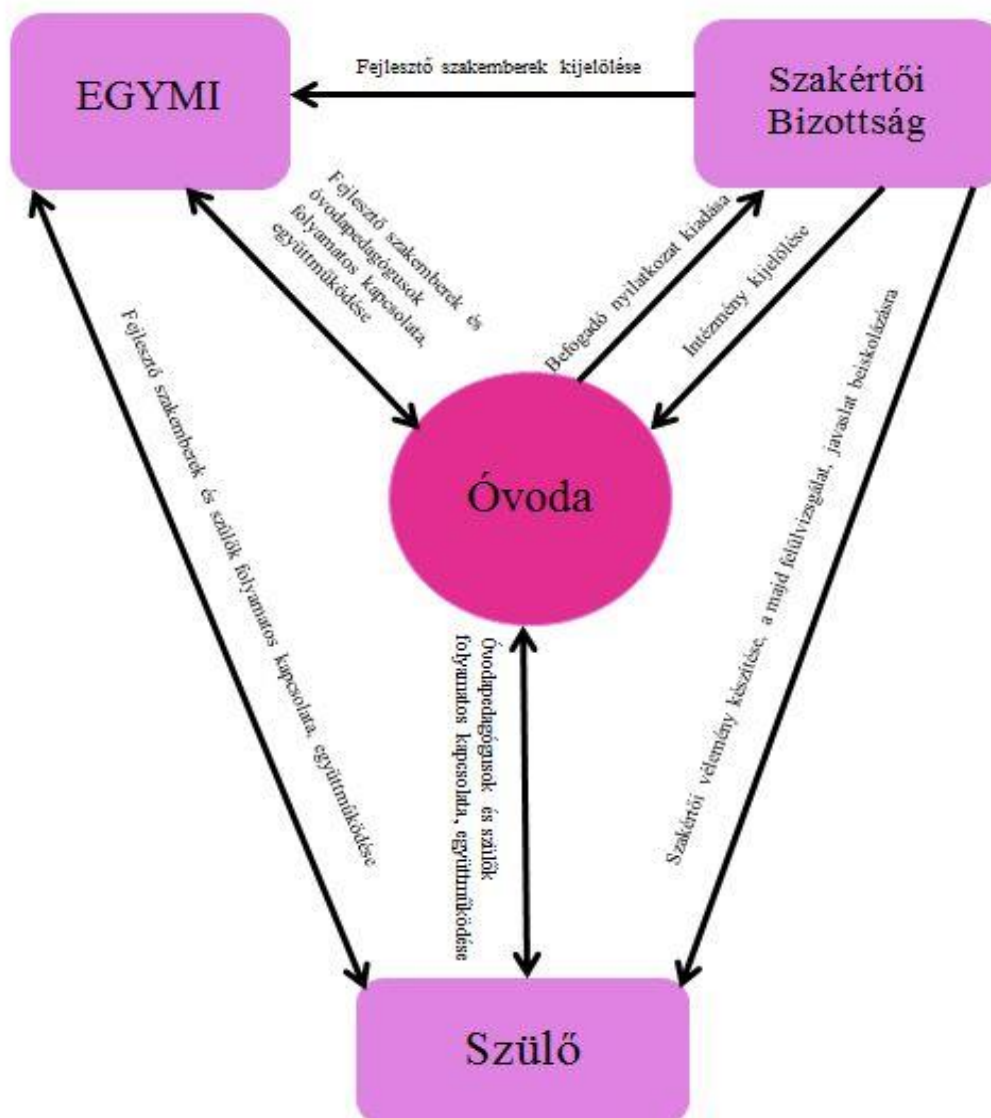
- a Szakszolgálathoz küldött gyermekek névsora - a gyermek neve, a szakértői vizsgálatot végző szerv, határozat száma, felülvizsgálat időpontja, a fejlesztés helyszíne

Az óvodapedagógus nem mérheti az SNI gyermek részképességeit, iskolaérettségét. A féléves szóveges értékelést megfigyelései, a napló bejegyzései és a segítő szakemberek véleménye alapján készíti.

A tankötelezettség elérésének évében az SNI gyermek mindenképpen újra a megfelelő Szakértői Bizottság elé kerül felülvizsgálatra. Itt megvizsgálják iskolaérettségét. Ha még nem találják iskolaérettnek, akkor még egy évig az óvodát jelölik ki ellátó intézményként. Ha a gyermek iskolaérett, akkor a számára legmegfelelőbb iskolába irányítják.

Kapcsolatrendszer

Látható, hogy az SNI gyermek fejlődése csak akkor biztosítható, ha az óvoda, a szülők és a fejlesztő szakemberek közös erővel, együttműködve dolgoznak a Szakértői Bizottság által meghatározott feladatokon.

A pedagógusok előmeneteli rendszerének szabályai a 326/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet és módosításai: 268/2014. (XI.3.) és a 365/2014. (XII.30.) Kormányrendeletek alapján

<i>Sorszám</i>	<i>Cselekvő személy, ill. hivatal</i>	<i>Mit kell tenni</i>	<i>Határidő</i>
1.	<i>Oktatási Hivatal</i>	<i>Javaslat a miniszter részére a pedagógusértékelési eszközök módosítására.</i>	<i>minden év július 31-ig</i>
2.	<i>Miniszter</i>	<i>Közzéteszi a következő naptári évre vonatkozóan a lebonyolításra kerülő minősítő vizsgák és minősítési eljárások</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>számát (minősítési keretszám)</i> - <i>szervezésének központi szabályait</i> - <i>a minősítési tervbe történő felvétel különös feltételeit.</i> 	<i>minden év február utolsó napjáig</i>
3.	<i>Pedagógus</i>	<i>Kezdeményezi a minősítő vizsgára, eljárásra történő jelentkezését az intézményvezetőnél, jelentkezési lap beadásával. Megjelöli az elérni kívánt fokozatot, munkakörét.</i>	<i>adott év április 30-ig</i>
4.	<i>Intézményvezető</i>	<i>Rögzíti a pedagógus jelentkezését. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)</i>	<i>adott év május 10-ig</i>
5.	<i>Oktatási Hivatal</i>	<i>Ellenőrzi és jóváhagyja a jelentkezéseket. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)</i>	<i>adott év május 31-ig</i>
6.	<i>Miniszter</i>	<i>Dönt az Oktatási Hivatal javaslata alapján elkészített minősítési tervben a tárgyévét követő évben minősítési eljárásban résztvevő pedagógusokról.</i>	<i>minden év június 20-ig</i>
7.	<i>Miniszter</i>	<i>Értesíti a fenti döntésről a pedagógust és az intézményvezetőt. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)</i>	<i>minden év június 30-ig</i>
8.	<i>Oktatási Hivatal</i>	<i>Kijelöli a minősítő bizottság elnökét és szakértő tagját. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)</i>	
9.	<i>Oktatási Hivatal</i>	<i>Értesíti a fent kijelölt szakértőket és az őket foglalkoztató intézményvezetőket. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)</i>	<i>minden év július 31-ig</i>
10.	<i>Intézményvezető</i>	<i>Rögzíti a munkahét azon napját, amikor a szakértőt a munkahelyén történő munkavégzés alól mentesíti. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)</i>	<i>adott év szeptember 1-ig</i>

11.	Oktatási Hivatal	Meghatározza a minősítő vizsgák, a minősítési eljárás esetén a portfólióvédeés időpontját, a minősítő bizottság elnökét, tagjait. Erről értesíti a pedagógust, a minősítő bizottság elnökét, tagjait, a szakértőt foglalkoztató intézmény vezetőjét. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)	adott év november 30-ig
12.	Pedagógus, szakértő, ill. a pedagógust és a szakértőt foglalkoztató intézmény vezetője	Értesíteni köteles az Oktatási Hivatalt minden olyan körülményről, amely a minősítő vizsga, minősítő eljárás lebonyolítását akadályozza vagy veszélyezteti.	a körülmény felmerülésétől számított 5 munkanapon belül
13.	Oktatási Hivatal	Módosíthatja a minősítő vizsga, minősítési eljárás esetében a portfólióvédeés időpontját, a minősítő bizottság elnökének, tagjainak kijelölését. Értesíti az érintetteket.	indokolt esetben az érintettekkel történő egyeztetést követően haladéktalanul
14.	Minősítő bizottság elnöke	Felveszi a kapcsolatot a pedagógussal, a minősítő bizottság tagjaival, a pedagógust foglalkoztató intézmény vezetőjével. Egyezteti a minősítő vizsga, minősítési eljárás részletes menetét.	a kijelölt időpont előtt 15 nappal
15.	Pedagógus	Feltölti a portfólióját. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)	a jelentkezés évének november 30-áig
16.	Pedagógus	Értékelő lapot tölthet ki a minősítő bizottság elnökéről, a szakértőkről. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)	az értékelést követő 15 napon belül
17.	Minősítő bizottság	Döntést hoz	minősítő vizsgát, portfólióvédeés követő 15 napon belül
18.	Minősítő bizottság elnöke	Rögzíti az értékelés részletes eredményét, a minősítő bizottság döntését. (Az OH által működtetett informatikai támogató rendszerben.)	a döntés után 5 napon belül, decemberi vizsga esetén a minősítési eljárás évének utolsó munkanapjáig
19.	Oktatási Hivatal	Tanúsítványt állít ki a minősítés eredményéről.	az adatrögzítést követő 7 napon belül

Pedagógusok belső ellenőrzése

Az óvodavezető a pedagógiai munka szakmai irányítója.

*Feladatait a helyettesével, tagóvoda-vezetővel, a munkaközösség vezetőikkel megosztva látja el. Az óvodavezető feladata a nevelőmunka irányítása, és **ellenőrzése**.*

A tagóvoda vezetők, munkaközösségi vezetők az intézményvezető belső ellenőrzési feladatainak segítségével részt vesznek.

- *Az **óvodavezető** minden pedagógus munkáját, egy nevelési év során, legalább egyszer ellenőrzi, és értékeli, ha nem tud személyesen részt venni az általa megbízott **helyettes**, vagy **tagóvoda vezető** végzi el.
Az ellenőrzés előtt 10 nappal írásban jelzi a látogatást illetve ismerteti a szempontokat, ami alapján ellenőrzi. Az ellenőrzések tapasztalatait, az érintett óvodapedagógussal ismerteti.*
- ***A munkaközösség vezetője** a hospitálásán, segítő látogatásán értékeli a munkaközösség tagjainak munkáját.*

*Az óvodavezető a **munkaközösségek tagjait** (BECS – Belső Ellenőrzési Csoport) írásban megbízhatja egy-egy feladat ellenőrzésénél (szöveges értékelés, féléves nevelési terv stb.) Az ellenőrzést végző személyek előre egyeztetett időpontban ellenőriznek, erről feljegyzést készítenek.*

Az ellenőrzések dokumentálása a csoportnaplókban is nyomon követhető.

Ellenőrzést, látogatást végző személy	Gyakorisága
Óvodavezető, helyettes vagy tagóvoda vezető	évente egyszer
Munkaközösségi vezetők	évente egyszer
Munkaközösség tagjai	szükség szerint

VII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte: _____ közoktatási szakértő

Dátum: _____

Egyetértését nyilvánította: Az óvodai Szülők Szervezete (Jegyzőkönyv mellékelve)

Dátum: _____2017.08.24._____

Készítette és elfogadta: Az óvoda nevelőtestülete (Jegyzőkönyv és jelenléti ív mellékelve)

Dátum: _____ 2017.08.24._____

A nevelőtestület nevében

Buc-Horváth Gabriella
Óvodavezető

Jóváhagyta: Pesterzsébet Önkormányzatának képviselő testülete

Dátum: _____

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Nevelőtestületi javaslat
- Partneri igények változása
- Törvényi változás

A módosítás/döntés előkészítés szervei:

- Nevelőtestület
- Szülők Szervezete

A program módosításához szükséges támogatottság:

- A nevelőtestület kétharmados többségi szavazata
- 80 %-os szülői egyetértés

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ.....	2.
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	3.
II. 1. Gyermekkép.....	3.
II. 2. Óvodakép.....	4.
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	5.
III. 1. Az óvodai nevelés általános feladatai.....	5.
III.1.1. Az egészséges életmód, egészségfejlesztési program.....	5.
III. 1.1.1. Gondozás, testi szükségletek kielégítése.....	6.
III. 1.1.2. A gyermek testi képességeinek, harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése.....	6.
III. 1.1.3. A gyermekek egészségének védelme,edzése,óvása,megőrzés.....	6.
III. 1.1.4. Egészséges életmód, testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés.....	6.
III. 1.1.5. A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges, biztonságos környezet biztosítása.....	7.
III. 1.1.6. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek nevelése.....	7.
III. 1.1.7. Az egészségfejlesztési program nyomon követése.....	7.
III. 1.1.8. Mérhetőség.....	8.
III. 2. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés.....	8.
III. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	9.
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSEINEK ELVEI.....	10.
IV. 1. Személyi feltételek.....	10.
IV. 2. Tárgyi feltételek.....	11.
IV. 3. Az óvodai élet megszervezése.....	12.
IV. 3.1. Heti rend, napirend.....	12.
IV. 3.2. Pedagógiai, nevelési program bevalási vizsgálatainak mérése, értékelése.....	14.
IV. 3.3. Az intézményi BECS működtetése.....	15.
IV. 3.4. A szervezet fejlesztésének feladatai.....	16.
IV. 3.5. Az intézményi feladat-, felelősség- és hatáskörmegosztás.....	17.
IV. 4. Az óvoda kapcsolatai.....	17.
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA.....	23.
V.1. Játék.....	23.
V. 2. Verselés, mesélés.....	27.
V. 3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	29.
V. 4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	30.
V. 5. Mozgás.....	32.
V. 5.1. A mozgás tartalma.....	34.
V. 5.1.1. Szabad, spontán mozgás.....	34.

V. 5.1.2. Szervezett testnevelés.....	34.
V.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	35.
V.6.1. Célja.....	35.
V. 6.2. Az óvodapedagógus feladata.....	36.
V. 6.3. Tartalma.....	36.
V. 7. Munka jellegű tevékenységek.....	38.
V.7.1. Munkajellegű tevékenységek tervezése, szervezése.....	38.
V.7.2. A gyermek munkajellegű tevékenysége.....	38.
V. 7.2.1. Önkiszolgáló munka.....	39.
V. 7.2.2. Segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek a csoporttársakkal együtt és értük.....	39.
V. 7.3. Az óvodapedagógus feladata.....	39.
V. 8. A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	44.
V.8.1. Célja.....	44.
V.8.2. A tanulás feladata.....	44.
V. 8.3. A tanulás formái az óvodában.....	44.
V. 8.4. Az óvodapedagógus feladatai.....	44.
V. 8.5. Az óvodapedagógusok által a tervezéssel kapcsolatos készítendő, vezetendő dokumentumok.....	46.
V.9.1. A speciális „kétnyelvű csoportok.....	55.
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGRE.....	57.
VI.1. Gyermek egyéni képességeinek mérése, nyomon követése.....	59.
VI.2. SNI gyermekek az óvodában.....	61.
VII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	67.